

EDITORIAL

Milliores en la qualitat de l'entorn

L'Ajuntament de Moià ha fet l'aprovació inicial del projecte d'ampliació de l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals, un projecte que l'Agència Catalana de l'Aigua tenia programat per a anys posteriors. La pressió popular, la reivindicació per a tenir unes rieres més netes i, sobretot, la capacitat política d'influir en les institucions on es prenen les decisions, han permès de prioritzar aquest projecte, que significarà la inversió més important feta a Moià des que es va encetar la crisi econòmica ara fa deu anys. Caldrà seguir de prop l'execució del projecte, però bé cal felicitar els qui han fet possible assolir aquesta fita. És un projecte que està ben encarat.

El Moianès té encara deficiències en la depuració de les aigües residuals, però alguns municipis tenen programada la construcció d'estacions depuradores en els pròxims quatre anys, quan ja en fa més de vint que es va posar en funcionament la primera depuradora de Sant Quirze Safaja, en la conca del riu Tenes, la més gran de la comarca fins ara.

En aquest número també es dona a conèixer l'adquisició de Sant Miquel del Fai per part de la Diputació de Barcelona. És una altra bona notícia. La gestió pública d'aquest espai permetrà de reforçar els valors naturals, històrics i culturals de Sant Miquel del Fai, una icona dels paisatges emblemàtics de Catalunya. L'accés al Moianès des de l'àrea metro-

politana, des de migdia, travessa el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac, també gestionat per la Diputació i que comprèn una part dels municipis de Monistrol de Calders i de Granera. Ara, amb la incorporació d'aquest nou espai protegit, el Moianès disposarà d'un recurs de primer ordre per a un turisme sostenible.

Aquesta TOSCA dona compte del trentè aniversari del col·lectiu ecologista El Fanal. Valors que ara la societat comparteix i defensa de forma majoritària eren considerats, fa trenta anys, extrems o excèntrics per molts. El Moianès té una percentatge de superfície protegida en espais PEIN superior a la mitjana de Catalunya i aquest objectiu es va assolir, en part, per la determinació d'aquest col·lectiu. L'entorn és fràgil, i al Moianès hem viscut de primera mà com una negligència o un accident arrasa uns boscos que havien trigat dècades a créixer. És per això que cal expressar un reconeixement a tots aquells, com les ADF's, que vetllen per conservar els nostres boscos, i més en estius tan calorosos com aquest.

Acabem aquest editorial amb els cartells de La Cabra d'Or acabats de penjar i quan falta encara un mes per a la seva celebració. Són els primers a anunciar la festa major. Tinguem, doncs, de moment, una bona festa major, que després es presenta una tardor molt intensa.

ÍNDEX

Editorial	3
Moianès	5
La depuració de les aigües ... J. Font, E. Vilardell	5
La Diputació adquireix Sant Miquel del Fai. J. Font	9
Relleu a l'alcaldia de Castellcir. F. Rochel	10
Recordant Néstor Almendros. Ll. Cerarols	12
Consorci del Moianès	15
Consell Comarcal del Moianès	16
Opinió	18
Sosa, els ingredients d'un doble joc. Quatre Gats	18
Per al·lusions...: en defensa de la dignitat ... D. Rimoldi	20
Falta d'educació als caixers. E. Homs	21
Actes i esdeveniments	22
Matinals del GEMI, primer aniversari. J. Font	22
Festa Major de l'Esplai. E. Permanyer	24
Les entitats informen	25
Gran èxit el primer Xics Festival	25
Font del llum per als oblidats ... Moianès Solidari	27
Biblioteca de Moià	28
Els cadets i els infantils, campions ... C.E. Moià	29
El Fanal fa 30 anys. X. Rius	31
25 anys de golf a Moià	34
Ja ha arribat l'estiu! Hospital-Residència	36
5a trobada de cotxes clàssics. Clàssics Moià	37
Perfils	38
L'ADF Quercus. D. Prat	38
Parlem amb Marc Pedrals, bicampió ... J. Orriols	40
Entrevista a Daniel Vallejo. P. Barth	43
Una mica d'història	47
Camil Fàbregas i Dalmau, un escultor ... J. Barberà	47
La Parròquia de Sant Oleguer de Barcelona ... J. Cabanas	50
Natura	52
Plantes i pol·linitzadors dels marges ... J. Izquierdo et al.	52
Miscel·lània	55
Sant Joan. Q. Solà	55
Jubilats amb bicicleta. J. Fonts	56
Un bon dia a recordar. Nascuts en 1947	56
L'avinguda de la vila, cap a 1891. P. Abancó	57
Breus	58
Publicacions	60
Moviment demogràfic	61
Necrològiques	63
Dades meteorològiques	66

Sant Miquel del Fai
(fot. Diputació de Barcelona)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Riera, Elisa Roca, Josep Ruaix
Administració: Eduard Gómez
Impressió: Winihard Gràfics, Moià
Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació
DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre
de l'Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

MOIANÈS

La depuració de les aigües del Moianès, estat de situació

Josep Font i Elvira Vilardell

Ajuntament de Moià, divendres 7 de juliol: un ple extraordinari i urgent convocat el dia anterior decideix, per unanimitat, l'aprovació inicial del projecte de la nova depuradora. El ple, enllestit en poc més de mitja hora, permet d'accelerar els ritmes administratius i fer avançar el calendari d'ampliació de l'actual depuradora.

Ajuntament de Calders, dimecres 12 de juliol: un ple ordinari decideix, per majoria, aprovar l'estudi previ de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) pel que fa a la ubicació i al model de depuració. A partir d'aquí es redactarà el projecte tècnic. Calders preveu tenir finalitzada la depuradora l'any 2019.

Aquestes notícies recents han empès LA TOSCA a esbossar una radiografia del sistema de depuració d'aigües de la comarca del Moianès, a partir de la informació aportada per l'Agència Catalana de l'Aigua i pels respectius responsables municipals.

Conques hidrogràfiques i superfície protegida

El Moianès, tot i ser geogràficament una comarca petita en relació a l'extensió d'altres, vessa les seves aigües a tres conques hidrogràfiques diferents: la del Llobregat, conca majoritària en superfície i població, la del Besòs, on desemboquen una part de les aigües de Castellcir, Sant Quirze Safaja i Castellterçol, i fins i tot la conca del Ter, al nord dels termes de Moià, l'Estany i Collsuspina. En absència de nuclis habitats en aquesta petita part del Moianès que vessa les aigües cap al Ter, la gestió de les aigües residuals afecta les conques del Besòs i del Llobregat.

El 37,8% de la superfície del Moianès està protegida, ja que forma part del Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN —vegeu l'article sobre els trenta anys del Fanal en aquest mateix número—). El Moianès té una proporció de territori protegit més gran que la mitjana de Catalunya, fet que encara afegeix més importància a la ges-

El ple municipal del 7 de juliol va aprovar l'ampliació de la depuradora de Moià (fot. J. Font)

tió de les aigües superficials i subterrànies, per tal que seva qualitat s'ajusti al grau de protecció ambiental.

Estacions Depuradores d'Aigües Residuals (EDAR)

La primera estació depuradora del Moianès i la més important, considerant el cabal d'aigua que pot tractar, les xifres d'inversió inicial i el cost de manteniment anual, és l'EDAR de Sant Quirze Safaja. Va ser construïda l'any 1996 i l'administració actuant va ser el Consorci Besòs-Tordera. L'empresa que gestiona la depuradora és Acciona i dona servei a tres municipis: Castellterçol, Castellcir i Sant Quirze. Està situada al riu Tenes, prop del mas de les Torres. El sistema disposa de 15,8 km de col·lectors per a fer confluïr i canalitzar l'aigua cap al mateix punt. Té capacitat per a depurar 2.600 m³/dia. L'any 1996 va tenir un cost d'1,5 milions d'euros, la inversió més gran feta a la comarca, i els costos anuals de manteniment són de 307.000 euros.

El sistema de depuració de Moià compta amb dues depuradores, actualment. La més coneguda, la de Moià, és de 1999, té com a administració actuant l'Ajuntament de Moià i està gestionada per l'empresa municipal Aigües de Moià. Té 4,9 km de col·lectors i una capacitat de 1.605 m³/dia, una xifra significativament menor que la de Sant Quirze. Va tenir un cost d'1,4 milions i el seu manteniment anual puja a 175.000 euros. A Montví de Baix hi ha una altra depuradora funcionant des de l'any 2011, per a depurar l'aigua de la urbanització, que ni té l'Ajuntament de Moià com a administració actuant ni està gestionada per Aigües de Moià, ja que és l'ACA qui se'n fa càrrec. Aboca l'aigua tractada a la riera de l'Om. Té una capacitat de 115 m³/dia. Va tenir un cost d'inversió de 550.000 euros i el seu manteniment anual és de 17.000 euros.

L'any 2013 es va inaugurar l'EDAR de

Monistrol de Calders, que té com a administració de referència la mateixa ACA. Té una capacitat de 287 m³/dia i està pensada per a una població equivalent de 1.912 persones. La inversió va ser d'1,3 milions d'euros i el manteniment anual és de 41.340 euros.

Finalment, la darrera depuradora, que es va posar en marxa l'any 2015, és la de l'Estany. La inversió havia finalitzat força temps abans. Compta amb 2,3 km de col·lectors i una capacitat de 323 m³/dia. La inversió fou de 910.000 euros i el manteniment anual és de 27.000 euros.

Calders és un municipi ubicat en una carena. Part del seu nucli de població està situat al vessant de la riera de la Golarda, però majoritàriament aboca les seves aigües cap al Llobregat des del torrent de les Tàpies. Té com a dificultat afegida els nuclis disseminats de població a les urbanitzacions de la Guàrdia i Vista Pirineu, aquesta darrera ja en el terme municipal d'Artés. En el passat, s'havia valorat instal·lar petites depuradores «verdes» en cadascun d'aquests vessants i nuclis. L'estudi previ aprovat en el ple de mitjan juliol, segons ens informa l'alcalde Eduard Sánchez, preveu instal·lar una depuradora biològica convencional al torrent de les Tàpies. Això obligarà a bombejar les aigües residuals dels col·lectors que aboquen cap a Monistrol. Calders, doncs, té encarrilat el projecte.

En el cas de Santa Maria d'Oló hi havia hagut una proposta de l'ACA, fa anys, per a construir una depuradora a la riera d'Oló, en una ubicació molt propera al poble i que, en el moment en què fou presentada, es va desestimar. L'Agència Catalana de l'Aigua té previst construir, abans del 2021, l'EDAR de Santa Maria d'Oló i del Raval de Santa Eulàlia. LA TOSCA ha intentat contactar amb els representants polítics de l'Ajuntament de Santa Maria d'Oló per ampliar i contrastar la informació proporcionada per l'ACA, però no ha

Depuradores de l'Estany, Montví de Baix i Moià (fot. J. Font)

Roure de la depuradora de Moià (fot. J. Font)

estat possible aconseguir aquesta informació.

El pròxim projecte d'inversió pel que fa a una nova EDAR al Moianès serà, com s'anuncia a l'inici de l'article, el de l'ampliació de la depuradora de Moià, que estarà ubicada al costat de la depuradora actual. El cost de construcció és de 3,9 milions d'euros, una inversió que pot arribar als 4,7 milions si hi afegim el cost de redacció del projecte constructiu i el manteniment de la depuradora actual durant aquest període. El projecte aprovat inicialment aquest juliol es basa en un projecte que l'ACA ja havia proposat l'any 2011. És l'Ajuntament de Moià qui licitarà i adjudicarà les obres, però el cost està cobert per una subvenció de la Diputació de Barcelona. En el ple extraordinari del 7 de juliol es va precisar que l'ampliació està condicionada a mantenir un roure martinenc monumental protegit. L'ajuntament va prendre el compromís d'organitzar algun acte públic per explicar el projecte, així com de fer-ne partícips les associacions interessades.

La primera depuradora del Moianès es va construir l'any 1996. Al cap de vint anys, el sistema de depuració és encara incomplet. Que municipis com Monistrol de Calders i l'Estany, amb 699 i 404 habitants, respectivament, disposin d'EDAR i no, en canvi, municipis d'un miler d'habitants com Santa Maria d'Oló i Calders és una anomalia.

Fins a l'actualitat s'han invertit al Moianès gairebé 6 milions d'euros en estacions depuradores, una xifra que l'any vinent arribarà als 10 milions amb l'ampliació de l'EDAR de Moià. Cada any, el manteniment de les EDAR del Moianès té un cost de 568.961 euros. El sanejament de les aigües residuals és, doncs, un àmbit de la gestió pública segurament poc visible, però que concentra més recursos que altres àrees de la política local més populars.

La Diputació adquireix Sant Miquel del Fai

Josep Font

El dia de la revetlla de Sant Joan la Diputació de Barcelona va formalitzar la compra de Sant Miquel del Fai. Culminava així un procés que s'havia iniciat anys enrere i que afegeix un nou espai natural als dotze parcs gestionats per la Diputació barcelonina.

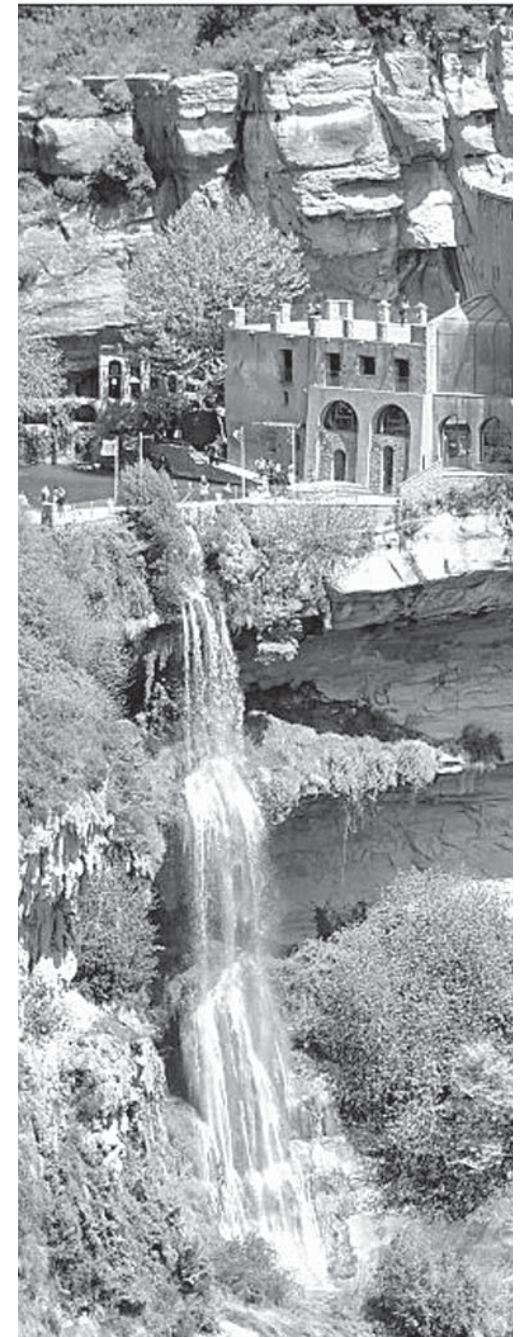
La finca té una extensió de 70,5 hectàrees i ha estat adquirida per un import d'1.300.000 euros. A partir d'ara, la Diputació tancarà temporalment la visita a Sant Miquel del Fai per fer-hi un pla d'usos i remodelar-lo. Està previst poder obrir de nou aquest espai natural d'aquí a un any, l'estiu del 2018.

Sant Miquel del Fai està situat en els termes municipals de Bigues i Riells, Sant Feliu de Codines i Sant Quirze Safaja. Una part de la finca, doncs, està situada en la comarca del Moianès. Tot el conjunt forma part del Pla d'Espais d'Interès Natural dels Cingles de Bertí i és sòl no urbanitzable. El seu paisatge es caracteritza per una topografia de llargues i profundes cingleres, que li proporcionen un atractiu singular.

Els seus valors històrics i culturals són notables. L'ermita de Sant Martí va ser l'església original i data del segle X. Està restaurada i s'hi han reproduït les pintures romàniques que cobrien les parets de l'absis.

A l'entrada de Sant Miquel es troba la Casa del Priorat, una construcció ben conservada i representativa de l'estil gòtic català: va acollir la casa del prior i les dependències dels monjos en l'època en què el monestir va viure la seva màxima esplendor. Sant Miquel del Fai havia tingut vinculació històrica amb altres monestirs, com Santa Maria l'Estany, Montserrat o Sant Cugat del Vallès.

Sant Miquel del Fai ha estat conside-

Sant Miquel del Fai (fot. Diputació de Barcelona)

rat un espai emblemàtic de Catalunya des d'inicis del segle XX, com a mínim, i també va ser un lloc pioner a adaptar-se per a la visita turística. En l'etapa anterior a l'adquisició per la Diputació de Barcelona va ser propietat, des de 1990, de l'empresa Espai Natural Sant Miquel del Fai SL. Durant aquests vint-i-set anys de gestió privada han visitat Sant Miquel prop d'1,4 milions de persones.

El dia de l'adquisició va ser-hi present, entre altres, Dionís Guiteras, com a vice-president primer de la Diputació de Barcelona. Guiteras va declarar que «avui és un dia important per al territori i hem d'agrair que s'hagi buscat una sortida a un espai emblemàtic com és aquest.» «Aquest espai obre possibilitats per ser

un entorn natural que està molt a prop de l'àrea metropolitana per a reconnectar l'espai natural amb l'espai urbà». Guiteras també va assenyalar que «els Cingles de Bertí són porta d'entrada al Moianès, un espai marcat per les alzines i les carboneres, les tòfones, els bolets... tenim un discurs molt potent per a lligar aquestes dues visions del territori i saber aprofitar aquesta oportunitat que ara s'obre amb aquest espai de patrimoni i natura que és Sant Miquel del Fai».

La remodelació i la gestió pública d'aquest espai permetrà, en definitiva, que sigui un motor d'economia sostenible per al territori i exercirà de centre distribuïdor de visitants cap als territoris veïns.

Relleu a l'alcaldia de Castellcir

Francesc Rochel i Vara

El dilluns 29 de maig i en ple extraordinari hi va haver el relleu d'alcalde a l'Ajuntament de Castellcir. Aquest esdeveniment es va produir degut al pacte de legislatura que hi va haver entre ERC-Acord Municipal i CDC (actualment PDeCAT). La sala Sant Jordi era plena de gom a gom. Entre els assistents i com a acte de cortesia i suport al nou alcalde hi havia la presència de Pere Genescà, alcalde de Granera, Anna Guixà, alcaldessa de Sant Quirze Safaja, Sílvia Sánchez, alcaldessa de Monistrol de Calders, Eduard Sánchez, alcalde de Calders, Joan Vila, alcalde d'Aiguafreda, i Andreu Carreras, ex-alcalde de Lliçà de Vall.

Formada la mesa d'edat i amb l'assessorament de la normativa oficial per part de la secretària-interventora, Blanca Álvarez i Viñals, que també ho és dels ajuntaments de Castellsnou de Bages, Calders i Castelfollit del Boix, es va passar a preguntar als diferents grups polítics si

presentaven candidatura: la resposta afirmativa va ser del GIC (Grup Independent per Castellcir) i del PDeCAT. Posteriorment i a mà alçada es va fer la votació amb el següent resultat: Francesc Güell (GIC), 3 vots; Salvador Rovira (PDeCAT) 4 vots.

El president de la mesa va preguntar a Salvador Rovira si acceptava el nomenament, la resposta del candidat va ser positiva i, per tant, va ser nomenat nou alcalde, amb els aplaudiments del públic present.

El nou alcalde es va adreçar als assistents i entre altres coses va donar les gràcies a tothom i a les autoritats que havien fet acte de presència. Rovira també va manifestar que seria important tenir més unió dins el poble i que cal presumir i estar orgullós de ser de Castellcir i del nostre patrimoni. El nou alcalde va acabar amb un «Visca Castellcir!» i un «Visca Catalunya!».

A continuació va intervenir l'alcalde sortint, Eduard Guiteras, que, en primer lloc, va felicitar l'oposició (GIC) per la seva feina constructiva; seguidament va fer un repàs exhaustiu des del pacte de legislatura fins a les feines fetes durant el seu mandat, fent particular èmfasi en el tema de l'aigua i el futur de la nova escola. També va voler deixar molt clar que dins l'activitat política no hi hagut cap marcatge de partit i que «hem tingut absoluta llibertat; hem mirat el poble sense mirar el partit», va puntualitzar.

Un cop acabat el seu parlament, el regidor per ERC-Acord Municipal va llegir un text que transcrivim textualment:

Des del dia 23 d'abril tenim penjada l'estelada a la façana de l'ajuntament i treballarem amb tots els grups municipals perquè el Sí al referèndum obtingui un amplíssim recolzament de les persones de Castellcir.

Pel grup Esquerra Republicana de Catalunya-Acord municipal és imprescindible que l'alcalde de Castellcir actuï amb el màxim compromís i serenitat perquè es visualitzi amb claredat que representa un poble on des de les primeres votacions d'aquesta democràcia vigilada fins a

les darreres eleccions del Congreso de los Diputados s'ha manifestat àmpliament per opcions polítiques que treballen per la independència de Catalunya.

En les dues ocasions en què s'ha demanat a les persones de Castellcir sobre la independència, la consulta per la independència del 28 febrer del 2010 i el procés participatiu del 9 de novembre del 2014, el Sí a la independència ha estat per sobre del 90%. El 28 de febrer del 2010 amb una participació del 47,9% i el 9 de novembre de 2014 amb una participació del 53,6%.

Salvador, seguint amb el que ja t'ha dit l'Eduard, la independència del país és el destí final.

Un cop acabat l'acte del ple extraordinari, l'alcalde, Salvador Rovira, va oferir als assistents un refrigeri per celebrar el nomenament i desitjar el millor per al poble de Castellcir, moments que tothom va aprofitar per a parlar, comentar, saludar i felicitar els dos protagonistes del dia.

La fotografia adjunta vol reflectir aquest moment, un brindis per la feina feta, per la que cal fer i per la bona sintonia del pacte.

Eduard Guiteras i Salvador Rovira, un brindis per Castellcir (fot. F. Rochel)

Recordant Néstor Almedros

Lluís Cerarols

Amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de la mort del famós director de fotografia Néstor Almedros, el Cineclub de Manresa i l'Ajuntament de Calders van fer una sèrie d'actes per recordar la seva vàlua, originalitat i treball al costat dels millors directors de cinema europeus i americans.

Es van inaugurar el 16 de maig amb una taula rodona a la sala de la Plana de l'Om de Manresa. Tomàs Pladevall i Jaume Perecaula, directors de fotografia i amics personals de Néstor, van destacar algunes anècdotes molt il·lustratives respecte a com aconseguia «la llum natural» en algunes de les seves pel·lícules, així com el caràcter afable i ben considerat per tots els qui intervenien en el rodatge dels films que ells havien pogut presenciar. Es van queixar del poc reconeixement que té en Néstor a l'Estat espanyol.

El dissabte 20, a Calders es va fer una ofrena floral al cementiri, davant el nínxol on és enterrat, amb un parlament de l'alcalde, Eduard Sánchez; després, al Centre Cívic hi va haver una taula rodona —precedida pel documental *Néstor Al-*

mendros, artesano de la luz—, moderada per Jordi Estrada del Cineclub Manresa. Lluís Cerarols va ressaltar el lligam del Néstor amb Calders durant els anys de la Guerra Civil i primera postguerra fins al seu exili a Cuba. Joan Serra, amic personal d'en Néstor, va explicar alguns aspectes del seu caràcter generós i amical, així com l'anada conjunta a una sessió de cineclub a Manresa, on tothom va quedar bocabadat en reconèixer-lo. Finalment Jordi Bordas, crític de cinema, va fer un elogi del seu estil propi com a director de fotografia. En acabar, un pisolabis als assistents va facilitar alguns contactes interessants que podrien estimular en el futur la creació d'un documental sobre l'insigne director de fotografia o la possibilitat de crear un premi cinematogràfic amb el seu nom.

Van finalitzar els actes amb la projecció, a la sala de la Plana de l'Om, de *Días del cielo*, de Terrence Malick —pel·lícula que li va valdre l'Oscar a la millor fotografia en 1978—, *La habitación verde*, de François Truffaut, i *La marquesa de O*, d'Éric Rohmer.

Homenatge a Néstor Almedros en el cementiri de Calders

Prensa Comarcal

Platja del Varador a Mataró. JOSEP CANO, DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Roca Grossa a Calella (Maresme). GONZALO SANGUINETTI, DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Les platges de la demarcació de Barcelona comencen la temporada amb un 8,4 DE VALORACIÓ A INTERNET

► La Diputació de Barcelona aposta pel big data on-line per millorar la competitivitat de les platges de la demarcació

► La corporació aporta als municipis del litoral barceloní 840.000€ per garantir la seguretat i la salubritat de les platges

■ Redacció.

La Diputació de Barcelona ha dut a terme l'innovador Estudi de reputació online de les platges de la demarcació de Barcelona 2016, que reflecteix amb l'índex de 8,47 sobre 10 l'elevada satisfacció respecte a "l'experiència platja". Els usuaris on-line han posat un notable alt a les platges dels municipis del litoral barceloní, que com cada any reben el suport de la Diputació per garantir-ne la seguretat i la salubritat. Aquest 2017, la corporació ha destinat 830.000 € per a aquest suport, dins la campanya "Cuida les platges i cuida't tu".

La bona valoració de les platges segons aquest estudi del Laboratori de Turisme de la Diputació, realitzat dins de l'àrea d'innovació en intel·ligència turística per a la millora de la competitivitat de les destinacions de la costa, es dona a la major part del territori, tant entre turistes es-

trangers com entre visitants locals, i és menys elevada, tot i ser positiva, la puntuació emesa pel turista de la resta de l'Estat, molt especialment a la ciutat de Barcelona.

S'han analitzat més 270.000 continguts generats pels turistes i visitants en relació a més de 120 platges de 26 destinacions, i que han estat compartides pels usuaris en plataformes de referència a Internet, tant xarxes socials genèriques com especialitzades en turisme.

La reputació de les platges de la Destinació Barcelona està molt distribuïda entre les diferents plataformes online analitzades, cosa que és interessant per multiplicar les opcions de captació de nous visitants, però que és també el principal desafiament per als gestors de les destinacions que vulguin realitzar un seguiment de la seva imatge a Internet.

Des d'un punt de vista qualitatiu, en general les

platges de l'entorn de Barcelona són comentades en termes de tranquil·litat i de qualitat de la sorra i de l'aigua.

■ Campanya de platges 2017 de la Diputació

Salut Pública de la Diputació dona suport, cada any, als municipis costaners de la demarcació -excepte a la ciutat de Barcelona- per garantir-hi el servei de salvament i socorrisme, per al lloguer i el manteniment del material sanitari i de les infraestructures de vigilància, salvament i socorrisme, i per a campanyes d'educació i informació relacionades amb la protecció i la promoció de la salut en les platges. Aquest any, s'han destinat 830.000 € per a aquest suport.

A més, se'ls facilita retolació i banderoles per a la identificació dels llocs de socors; para-sols per als llocs de socors per a la protecció del personal de salva-

ment i socorrisme; polseres per identificar els infants i facilitar la seva trobada en cas de pèrdua, que es poden sol·licitar en els llocs de socors; i cartells informatius de l'estat de la mar i de la radiació ultraviolada, per a informació de les persones usuàries.

També s'ofereix material de sensibilització i educació sobre l'ús responsable d'aquests espais, com són el desplegable amb informació sobre mesures de protecció solar, de bany segur i de tractament per picada de medusa i el conte Els pirates de la platja que permet que els infants coneguin, de manera lúdica, els riscos que hi ha a la platja i els aprenguin a minimitzar.

Els ajuntaments ofereixen un servei de salvament i socorrisme durant la temporada de bany amb l'objectiu de prevenir accidents tant a la zona immediatament limítrofa a la sorra com a l'aigua.

Joan Ordeix i Manresa
ELECTRICITAT - ELECTRODOMÈSTICS
FERRETERIA - LLAUNERIA - CALEFACCIÓ - PINTURES

Avda. de la Vila, 38-40
08180 MOIÀ
e-mail: joanordeixsl@gmail.com

Tel. 93 830 00 24
Mòbil 608 13 74 24

CAL
SILLER

NOVETATS MONTSE

Ctra. de Vic, 6 - MOIÀ
Tel./Fax: 93 830 12 26
calsillermoia@hotmail.com

Confecció de tendals
Capotes per a Jeep
Cortines i decoració
Tapisseria

Plaça Colom, 10
T. 93 830 05 56
www.elcolom.com
08180 Moià

Plaça Major, 9
Tel. 93 830 01 21
MOIÀ

Consorti del Moianès

Universitat d'Estiu del Moianès

Del 3 al 7 de juliol es va celebrar la Universitat d'Estiu del Moianès, organitzada per la Universitat Ramon Llull, el Consorci i el Consell Comarcal del Moianès. Aquesta tercera edició ha comptat amb 102 persones diferents que han fet una o més de les activitats de formació. Aquest nombre ha superat el de les dues edicions anteriors amb escreix.

El curs de *mindfulness* va ser tan exitós que per raons d'aforament (més de quaranta alumnes) es va haver de traslladar a Les Faixes. Les valoracions van ser molt positives tant per part dels alumnes com de la professora, Anna Pujol i Valls, que va destacar la gran implicació dels participants. Anna Pujol va ser formada com a instructora de reducció d'estrès amb *mindfulness* per la facultat de Medicina de la Universitat de Massachusetts.

Quant al curs de gestió de les emocions, es va celebrar a Can Carner i va comptar amb la presència d'experts de renom: Jordi Yglesias, Josep Maria Es-

quirol, Sergi Torres, Anna Carpena i Roser Ros. La sessió més exitosa va ser la del diplomant en fisioteràpia i amb estudis de psicologia i psicopedagogia Sergi Torres, també col·laborador de Catalunya Ràdio, que va aplegar més de cinquanta persones (raó per la qual també es va haver de fer a Les Faixes).

IV Escola d'Emprenedors

Per quart estiu consecutiu, del 10 al 21 de juliol, el Consorci ha organitzat una nova edició de l'Escola d'Emprenedors al Moianès, cicle de formació intensiu en el qual es treballa des de la generació de la idea fins a la posada en marxa del projecte, passant per les habilitats personals, la creativitat, els recursos o les primeres passes del negoci. Enguany s'hi han inscrit catorze persones i compta amb professors especialitzats de la Universitat de Manresa.

Ateneu Cooperatiu

El 16 de juny, a l'Espai Hemalosa de Santa Maria d'Oló es va realitzar la sego-

Sessió de la Universitat d'Estiu del Moianès, a Les Faixes (fot. Consorci del Moianès)

na taula territorial de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central, on es va repassar la feina feta i es van fixar els objectius fins al 31 d'octubre, quan finalitzarà la tasca d'aquest primer any de funcionament de l'Ateneu. El de la Catalunya Central és un dels deu que hi ha a Catalunya, nascuts el desembre passat en el marc del programa Aracoop del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat.

Aquest ateneu, del qual el Consorci del Moianès és membre col·laborador, és format per cinc cooperatives (Gedi i Frescoop, del Bages; Sambucus i Dies d'Agost, d'Osona, i L'Arada, del Solsonès) i forma part d'un projecte estratègic per a

impulsar l'economia social i cooperativa en cada territori.

En aquest acte també es va presentar la diagnosi territorial, on es pot destacar que les cooperatives de la Catalunya Central donen feina a 1.221 persones, el 56,3% de les quals són dones. El nombre de cooperatives és de 157 (6 al Moianès); si s'hi sumen les 51 societats laborals, el nombre total d'empreses de l'economia social i solidària de la Catalunya Central puja fins a 208. Més d'una tercera part de les cooperatives han estat constituïdes en els últims deu anys. Per sectors, destaca la indústria, amb un 36% del total, seguit de l'agricultura i la ramaderia, amb un 14%.

Consell Comarcal del Moianès

Al servei de les persones

El Consell ha organitzat vuit casals a les escoles del Moianès durant la jornada intensiva del mes de juny; hi han participat 206 alumnes.

Ja són gairebé cinquanta els joves que s'han inscrit en el programa de la Garantia Juvenil i vint-i-set els adherits a algun programa formatiu o inserits en el món laboral. Els joves d'entre setze i vint-i-nou anys que actualment no treballen ni estudien, o bé que el pròxim mes de juny acaben els estudis, poden inscriure-s'hi, a les oficines del Consell Comarcal, i beneficiar-se dels avantatges que ofereix el programa.

El mes de juny vam incorporar una tècnica de joventut per a fer el desplegament de les competències delegades per la Direcció General de Joventut i iniciar el disseny del Servei Comarcal de Joventut del Moianès. Durant el mes de juliol s'han entrevistat els ajuntaments del Moianès i a partir de setembre s'iniciarà la redacció

del pla comarcal de joventut amb la participació de joves, entitats i tota la població en general.

També s'han iniciat les visites de seguiment de les activitats d'educació en el lleure, en les quals participen menors de divuit anys. Es posa a disposició de les entitats que així ho requereixin una tècnica per a dur a terme possibles assessoraments en temes legals.

S'està redactant l'estudi del teixit associatiu del Moianès i durant el juliol s'inicia la fase d'entrevistes a les entitats (per a identificar necessitats) i als ajuntaments (per a definir serveis).

Els tècnics de l'àrea de serveis a les persones han iniciat entrevistes als centres i serveis vinculats amb el transport adaptat, ja que cal fer un estudi de les necessitats de transport adaptat de la comarca.

Deu treballadores familiars han participat en un curs sobre intervenció familiar a les llars amb infants, i nou alumnes han finalitzat el curs de director de lleure.

Estem treballant perquè la comarca pugui disposar aviat d'un servei d'intermediació en deutes d'habitatge.

La Diputació ha concedit una subvenció per a contractar un dinamitzador de la gent gran.

Al servei dels ajuntaments

L'Oficina de Serveis Tècnics del Moianès és un projecte que es basa en la creació d'un nou servei mancomanat centrat en la prestació dels serveis tècnics municipals relacionats amb la planificació i la gestió urbanística. S'està acabant l'estudi i està previst posar en funcionament aviat aquesta oficina, que mancomunaria els serveis d'arquitecte i enginyer. Ja s'ha posat en funcionament la contractació conjunta d'una empresa externa que ofereix suport als ajuntaments i al Consell Comarcal.

Per tal d'estudiar la viabilitat tècnica i econòmica de mancomunar el servei del Centre d'Acol·lida d'Animals Domèstics del Moianès (CAAD), el 5 de juliol es va organitzar una taula rodona d'experiències de gestió d'aquest tipus de centres, dirigida a consellers, alcaldes, regidors de sanitat pública o de territori i tècnics mu-

nicipals implicats. El primer a intervenir-hi va ser el Consell Comarcal d'Osona, que va explicar la gestió amb conveni a tres bandes (consell comarcal, ajuntaments i l'Associació per a la Defensa dels Animals d'Osona). Després el Consell Comarcal de la Selva va incidir en la gestió directa. A continuació, el del Ripollès se centrà en l'experiència en la contractació externa i directa. Tancà l'acte l'Ajuntament de Moià, explicant la situació actual del CAAD local.

El 19 de juliol es realitzarà la presentació de l'estudi de millora del transport públic a la comarca que està elaborant el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya per tal de millorar la connectivitat del transport públic de la comarca del Moianès amb les comarques veïnes i amb la ciutat de Barcelona.

S'ha formalitzat un conveni amb l'Agència Catalana del Consum de la Generalitat. A partir del mes de juliol, el Moianès ja disposa d'un nou servei: l'Oficina Comarcal de Consum del Moianès.

S'està realitzant el treball de camp de l'inventari de camins del Moianès, que inclou trenta-sis camins dels deu municipis, amb una longitud total de 215 km.

Taula rodona del CAAD (fot. Consell Comarcal del Moianès)

OPINIÓ

Sosa, els ingredients d'un doble joc: l'ajuntament, presumptament enfangat

Quatre Gats del Moianès. Grup actiu de debat

En el darrer número de LA TOSCA s'ha publicat, en la secció de Vida municipal, l'article «Moià, balanç a mitja legislatura», signat per Josep Font. En aquest article, fruit d'una entrevista amb l'actual alcalde, Dionís Guiteras, i amb les tres regidores del PDeCAT, en parlar de les zones industrials es diu, entre altres coses, que «l'empresa Sosa s'ha vist obligada a invertir fora del Moianès per la impossibilitat d'expandir les seves infraestructures a Moià», i se citen les afirmacions de l'alcalde de següents:

«... que no passi més com el cas Sosa amb tantes traves administratives, polítiques i socials... La pressió social i política ha fet que els tràmits administratius hagin estat més complexos... No seria gens racional que ... resulti que els empresaris se'n vagin per culpa de posar-hi impediments. Calia fer modificacions de planejament urbanístic per a regularitzar una situació que no era del tot regular [sic]. La pressió social i política ho han dificultat.»

Considerem que aquestes afirmacions de l'alcalde de Moià mereixen algunes puntualitzacions.

Quan l'alcalde Guiteras diu que «la situació no era del tot regular», pretén minimitzar l'existència d'un cúmul d'infraccions urbanístiques i, fins i tot, de presumptes delictes, acumulats en les successives ampliacions de les instal·lacions ocupades per Sosa Ingredients, S.L.

Cal dir també que els tràmits administratius que està seguint la pretesa requalificació dels terrenys de Sosa no són altres que els que marca la legislació urbanística vigent. Si s'han allargat més del

que era previsible ha estat per errors de tramitació del mateix ajuntament (que va aprovar inicialment una Modificació Puntual del Pla General d'Ordenació Urbana amb un expedient incomplet) i per això li va caldre reiniciar tot el tràmit. És injust atribuir aquest endarreriment a cap «pressió social i política». La pèrdua d'un any sencer solament és fruit de la incompetència dels promotors (Sosa) i del mateix ajuntament.

En el període d'informació pública de la Modificació Puntual de la Revisió del Pla General d'Ordenació Urbana de Moià, promoguda per Sosa Ingredients, S.L., i aprovada inicialment pel ple municipal de 29 de març, uns ciutadans hi van presentar al·legacions, tal com era el seu dret, per contribuir a fer que no es reproduïssin les formes impròpies amb què, dissortadament, s'havia gestionat l'urbanisme de Moià en l'època Montràs.

Per a aquells lectors que no estiguin familiaritzats amb el tema que ens ocupa, creiem necessari aportar algunes informacions que els permetin formar-se una idea més acurada sobre la situació.

Sosa Ingredients, S.L., era una empresa familiar que estava instal·lada a Castellterçol. Actualment radica al Sot d'Aluies de Moià. Va començar a desplaçar-s'hi l'any 2011, segons l'escriptura notarial d'arrendament amb opció de compra núm. 1610 de 18 de novembre d'aquell any. En aquesta escriptura consta que Sosa coneixia la situació urbanística de les naus (que no era altra que la seva il·legalitat). El dia 11 de juliol del 2012 la fàbrica Sosa de Castellterçol va incendiar-se i l'empresa va accelerar el procés de

desplaçament de la seva producció cap a Moià.

En les successives ampliacions d'activitat, Sosa ha anat ocupant més naus al Sot d'Aluies, la majoria il·legals (des del punt de vista urbanístic). Amb la Modificació Puntual del Pla General, que ara ha promogut, pretén assolir un doble objectiu: primer, legalitzar tot el que ja ha anat acumulant en situació urbanística irregular, i segon, aprofitar-ho per a poder fer una nova ampliació ocupant encara més espai de sòl agrícola no urbanitzable.

Sosa Ingredients, S.L., ja no és l'empresa familiar i arrelada al territori que havia estat. La composició del seu capital social així ho demostra (amb una important participació, al voltant del 80%, compartida per una empresa de capital risc i una multinacional estrangera). Tampoc no es correspon amb la realitat la seva presentació com a dinamitzadora d'un *hub* agroalimentari a Moià, quan ja ha iniciat el seu desplaçament cap a Navarces, a l'antiga Colònia Galobart.

Històricament, el paper de l'ajuntament ha sigut el de col·laborador necessari (per acció o omissió) en la consolidació de la situació actual, fent sistemàticament deixadesa de les seves obligacions en matèria de protecció de la legalitat urbanística, que la Llei d'urbanisme de Catalunya atorga, amb caràcter imperatiu, als ajuntaments.

S'ha arribat fins i tot a atorgar, amb ple coneixement de causa, llicències municipals per a la construcció d'edificacions o la consolidació d'usos contraris als permesos pel planejament. També s'ha tolerat que Sosa operés sense la corresponent llicència d'activitat.

Les actuacions més greus corresponen a l'època de l'alcalde Josep Montràs. No obstant això, s'ha deixat empitjorar la situació en l'època de l'actual alcalde (que ho és des del dia 11 de juny del 2011).

Tot i que l'aprovació definitiva de la Modificació Puntual del Pla General —promoguda per Sosa Ingredients, S.L., i redactada pels tècnics contractats per la mateixa empresa— correspon a la Comissió Territorial d'Urbanisme de la Catalunya Central (Generalitat), si l'equip que ara governa l'ajuntament no acceptés les al·legacions presentades i fes un pas més aprovant-la provisionalment, no faria altra cosa que afavorir la revaloració dels terrenys i instal·lacions d'aquesta empresa que, donat el cas, podria vendre-s'ho tot a molt millor preu, tenint en compte la situació d'il·legalitat urbanística greu en què ara es troba. Es premiaria així el comportament infractor en lloc de sancionar-lo.

Considerem que l'ajuntament fa bé de voler col·laborar a mantenir l'activitat econòmica, però no a qualsevol preu. Afavorir la concessió de drets a particulars mitjançant l'acceptació dels seus fets consumats no sembla un bon precedent des del punt de vista de la defensa del bé comú.

En aquest cas, si s'acabés produint l'aprovació, seria molt preocupant, donat que l'actual alcalde de Moià ostenta càrrecs de més ampli abast territorial, ja que també és president del Consell Comarcal i, fins i tot, president de l'Àrea de Territori i Sostenibilitat (!) de la Diputació de Barcelona, entitat aquesta de la que és vicepresident.

Més informació a: <https://quatregats-delmoianes.wordpress.com/sosa/>.

Quatre Gats del Moianès: Roser Bach Serra, Anna Carrió Jamilà, Jordi Costa i Blanch, Ramon Crespiera i Sucarrats, Montserrat Gallofré Suana, Ana Morales Gaitan, Robert Pardo Sans, Jordi Perera Faura, Assumpció Terol Puigpiqué

Per al·lusions...: en defensa de la dignitat dels veïns compromesos amb el Moianès

Dídac Rimoldi Camí

Aquest escrit neix com a resposta a LA TOSCA de juny del 2017. És una necessitat per a la dignitat democràtica i en defensa d'aquells que treballen desinteressadament per un Moià i un Moianès una mica millor.

Quina és aquesta «pressió social i política»? ¿O potser simplement es tracta de ciutadans, entitats i grups que a través dels canals establerts legalment manifesten la seva disconformitat davant d'actuacions de dubtosa legalitat? És la legalitat i l'interès comú un obstacle per a l'actuació política del govern?

Alguns exemples amb actituds i posicions poc justificables de l'equip de govern, on l'acció veïnal és determinant:

SOSA – Comencem per Sosa, que se'n parla tant! L'empresa Sosa en principi no marxa, només una part de la producció va a Navarcles, fruit de la inversió de capital de risc i la necessitat d'estar en un lloc amb més possibilitats, tant pel que fa a la disponibilitat de recursos, l'explotació de la colònia i les seves possibilitats (màrqueting), la xarxa viària (mercaderies)... La seva marxa és fruit del seu creixement exponencial i no de les traves que hem pogut ocasionar alguns amb les nostres al·legacions. Això posa en relleu que les irregularitats (sense permís d'obres, creixement en terreny no urbanitzable...) que s'han seguit tolerant i fins i tot cometent, durant el mandat de l'actual alcalde, no han servit per a evitar que una part de Sosa marxés. Això sí, si finalment es regularitza, el valor dels terrenys i de les naus serà molt superior al de la seva compra, en benefici del propietari.

Intentar regular irregularitats amb més

irregularitats mai no és una bona idea. L'empresa quan va comprar les naus ja sabia en quina zona industrial es posava i l'estat irregular en què es trobaven les instal·lacions. Si tot i això s'hi va posar és perquè tenia garanties que algú li resol·dria el problema, o bé estava disposada a treballar en aquestes condicions.

Sosa contrasta amb una altra empresa que potser era tant o més important que ampliés la seva activitat a Moià, com és Rometà, per a la qual, aparentment, no s'han posat les mateixes facilitats com a Sosa.

H2oNh4 – Adhesió?

A contracorrent, en el marc de la campanya en defensa de la riera que han dut a terme diferents entitats aquesta primavera, l'equip de govern de Moià realitza una curiosa (per a mi, trista) contracampanya de màrqueting a Twitter; s'adhereix virtualment al manifest (que jo sàpiga, ningú ara com ara no s'ha posat en contacte per tal de formalitzar l'adhesió i només han enviat un correu electrònic amb l'acord del ple). I el més important: ni abans, ni durant, ni després de la campanya, ni govern ni oposició no comparteixen cap dels cartells a les xarxes socials, no animen els veïns a participar i no participen en cap dels actes organitzats. Més fets i menys paraules. Per cert, el tema de la depuradora nova està molt bé, però tots sabem que serà insuficient per a resoldre el problema.

Deute i jutjats – Passivitat!

L'escorxador vol créixer fins a 3.000 porcs diaris, contravenint el seu esperit fundacional i negant el dret de carnisseries i productors locals de matar oví i boví. Si tira endavant, a més a més, represen-

tarà una afectació important en el consum d'aigua i un augment de les aigües residuals. Cal recordar: un escorxador que existeix perquè es va construir amb finançament públic (deute) i que ara és de titularitat privada; en cas de no ser així, el senyor Mas (propietari) probablement mai no hauria pogut assumir els costos de la seva construcció.

Jutjats – La iniciativa per tal de revisar l'origen del deute ha estat sempre dels veïns i el paper de l'equip de govern francament passiu: s'ha limitat en termes generals a retornar el deute sense qüestionar-lo.

Hi ha altres temes dels quals podria parlar, com els entrellats de la implantació del Consell Comarcal i la suposada desaparició del Consorci, o en relació al POUM, que molt ens temem que *tindrà molt poc en compte les aportacions dels veïns en el procés participatiu...*

I una reflexió de fons...

Clúster alimentari desbocat. En l'article de referència, es parla de les zones industrials de tercera regional, però no es parla dels motius que han fet que aquestes, de sobte, hagin canviat de lliga, passant de tercera regional a primera divisió sense millorar les infraestructures. Segons la meua opinió, un error de càlcul, tant de les administracions competents com dels mateixos empresaris que, veient

una oportunitat en el mercat, s'hi han tirat de cap sense tenir en compte la realitat del territori al que pertanyen. Ningú no els ha advertit que en poc temps tindrien un problema i, en conseqüència, el tindríem tots plegats (gestió ambiental, deslocalitzacions, venda de les empreses a capitals forans desconnectats del territori, condicions laborals precàries, llocs de treball poc qualificats...). I aquella gran idea del «Silicon Valley», d'una comarca capital de l'ecològic i la innovació alimentària... i l'agroturisme, s'esfuma tan ràpidament com creix la producció.

I per anar acabant... Diguem que l'acció política que es fa des de fora les institucions entorpeix la regulació d'irregularitats, quan no s'estan defensant els interessos de la majoria sinó els d'uns pocs, és entrar en una dinàmica amb més olor de passat que de futur. Alguns fem política des de fora les institucions i intentem resoldre allò que no resol el govern (li fem la feina bruta), i tot i que disposem de menys recursos, de menys temps, de menys efectius... s'ha demostrat sobradament que són accions necessàries i imprescindibles per a un Moià i un Moianès més net i més just. La incapacitat, impotència o indiferència de l'equip de govern per a abordar problemes heretats i de fons no és culpa dels qui treballem des de fora.

Falta d'educació als caixers

Elvira Homs Pallarés

Ja m'ha passat diverses vegades que, des que han posat un dels caixers automàtics a fora al carrer, un tant per cent de gent no respecta la tanda, i si els dius alguna cosa et contesten malament. Crec que ens fa falta més educació, i alçar la veu a algú perquè els diu que no han demanat tanda, no és bon senyal: alguna

cosa està passant amb la gent, ja que, a més a més, la gent que s'espera es queixa però deixen que només donis la cara tu.

Volia expressar el meu desconcert davant les dues actituds: no podem deixar-nos pendre la nostra raó davant els barruts i els passius.

Gràcies.

ACTES I ESDEVENIMENTS

Matinals del GEMI, primer aniversari

Josep Font

L'any passat LA TOSCA va dedicar la portada a Sebastià Padrisa, que havia posat punt final a una dècada organitzant les Matinals pel Moianès, fidelitzant un públic i popularitzant un format d'excursió assequible a tothom.

Va prendre el relleu de les Matinals el GEMI, una agrupació que estava més avesada a organitzar excursions més tècniques, tot i la llarga experiència en la caminada popular de la festa major, una de les més antigues de Catalunya.

A criteri dels organitzadors, aquest primer any d'experiència del GEMI ha estat molt gratificant. S'ha mantingut plenament el caràcter popular de les excursions, aptes per a tothom, intentant també enriquir els itineraris explicant notícies històriques o llegendàries dels espais visitats. Pel que fa al grau d'acceptació, la participació ha estat més que nombrosa: en dues d'aquestes matinals s'ha superat el centenar de marxaires (la de Granera i la de Collsuspina). L'excursió que menys caminaires ha aplegat ha estat la que il·lustra la fotografia, a Oló, amb trenta-sis

persones, en un juny especialment calorós i en un dia en què hi havia diferents actes, com una concentració a Barcelona per a donar suport al referèndum.

L'altre fet destacable d'aquestes excursions és que s'han visitat la majoria de municipis del Moianès (tots, excepte Monistrol i Castellcir), posant l'èmfasi en la comarcalitat de la convocatòria. La Montserrat Picanyol és una de les persones que ja anava a les Matinals d'en Sebastià Padrisa i ha continuat participant en les organitzades pel GEMI. «Cadascú té una manera de fer, però no he notat diferència entre abans i ara. M'agradaven abans i hi vaig amb molt de gust ara.» Es recorda de la primera Matinal d'aquesta segona època, que van anar al Molí del Perer. «Ens vam perdre uns i altres i vaig pensar "ai,ai,ai"; però des de llavors tot s'explica i es prepara molt bé.»

Aquest mes d'agost el GEMI organitzarà la 37ª edició de la Caminada i el segon diumenge de setembre retornarà la Matinal. On? Serà, com sempre, una sorpresa.

Els caminaires, a Sant Joan d'Oló (fot. J. Font)

Sant Llorenç Savall, 2003.
5 víctimes mortals.

EN UN INCENDI, NO NOMÉS PERDEM UN BOSC.

En els darrers 15 anys els incendis han cremat unes 65.000 hectàrees a Catalunya, amb un balanç de milers de persones evacuades, nombrosos danys materials i econòmics, desenes de persones ferides i fins i tot víctimes mortals. Evitar-ho és responsabilitat de tothom.

El foc ens toca de prop.

#NoNomésBosc

 Diputació de Barcelona

 112
emergències

 Generalitat de Catalunya

Festa Major de l'Esplai

Evira Permanyer i Sert

El diumenge 25 de juny l'Esplai de la Gent Gran de Moià celebrà la seva anual festa major. La diada començà amb un ofici religiós a l'església parroquial, a les dotze del migdia. Malgrat que el capellà estava avisat de la celebració, a l'hora del sermó no s'hi va fer cap referència, fet que va desagradar a alguns assistents.

Tot seguit, a la sala polivalent de l'Esplai tingué lloc l'acte protocol·lari, amb la presència de l'alcalde, Dionís Guiteras, i de la regidora de Civisme i Entitats del Tercer Sector, Anna Roca, en què s'homenajà, com a president de la festa major, el soci, ex-regidor i home compromès al servei del poble des de diversos àmbits socials, culturals i polítics, Joan M. Navarro, al qual l'alcalde va lliurar una placa commemorativa en nom de l'Esplai. També s'homenajà la parella formada per Josep Armadans Sañé i Agustina Martínez Paxau, en representació de tots els socis, recordant la feina duta a terme per Armadans com a president de l'Esplai aquests vuit últims anys (també és jutge de pau), al quals es lliurà igualment una placa.

En els parlaments d'acceptació dels homenajats, Joan M. Navarro va agrair l'honor i recordà la feina feta com a membre de la junta de l'Esplai, dient que estava satisfet d'haver pogut servir l'entitat i els socis. En el seu torn, Josep Armadans digué que calia treballar per recuperar l'empenta que havia tingut l'Esplai, que aquest últim temps sembla que anava de baixa, i que per aconseguir-ho caldria la participació de tots els socis aportant noves propostes i iniciatives per ajustar-les als nous hàbits de la societat moianesa. Va tancar els parlaments l'alcalde, encoratjant la feina que fa l'Esplai. Per arrodonir l'acte, el grup de cantaires de l'Esplai va oferir tres havaneres, sota la direcció del badaloní Josep Muñoz.

A continuació, una cinquantena de socis i convidats es traslladaren al Pica-Tapes, on la restauradora Remei Graupera els preparà un menú que fou del grat dels comensals. A partir de les sis de la tarda i de nou a la sala polivalent, hi hagué ball amenitzat pel conegut músic Carles Xandri.

LES ENTITATS INFORMEN

Gran èxit del primer Xics Festival

L'Equip de Xics Festival (Adriana, Daniela, Núria i Víctor)

El dissabte 1 de juliol es va fer la primera edició del Xics Festival a Moià. Hi van assistir més de mil cinc-cents persones, per la qual cosa podem dir que va ser tot un èxit. Durant tot el matí les famílies que hi van anar van poder gaudir dels concerts i tallers que hi havia arreu del parc. A la tarda, després de fer una parada de mitja hora per culpa de la pluja, sortosament es van poder reprendre els concerts, els plats forts del festival, així que tots els assistents en van poder gaudir fins al vespre.

Ens consta que els tallers per a les diferents edats van tenir molt bon acompanyament. El taller de maquillatge amb els seus tocadors, el de banderoles, el de circ, el de grafitis, el de dj's, el racó lúdic, el taller sensorial, la cúpula Leonardo..., en fi, és difícil decidir quin va agradar més, ja que tots van estar molt concorreguts durant tot el dia.

També sabem que tots els grups van agradar molt. La moianesa Mireia Garolera (La Miree), que va ser la primera a actuar, per demanda de les famílies, a les

dues de la tarda va haver de fer una segona actuació i els nens van estar-hi encantats. El Marc de Dantuvi amb la Canalla també va sorprendre i agradar molt a la gent; ell sol amb la guitarra va fer ballar tothom al so de la rumba cançons com *El Joan Petit* o *La cançó de la felicitat*. Bigotis o Xerramequ Xiquets Sound també van tenir força seguiment, i després de la parada per la pluja, El Pot Petit i els Reggae per Xics van dur a terme les seves grans actuacions amb molt èxit i amb el públic superentregat. El Marc Codony va ballar i va fer les classes de hip-hop amb un petit grup dels seus alumnes i les seves classes van ser seguides tant per infants com per adults. A conseqüència de la pluja el número de la Verónica Merino va haver de ser suspès, però ja comptem amb ella per a pròximes festes.

Petits detalls que ens fan sentir cofois d'haver dut a terme aquest festival, com veure els nens que anaven a dinar i deien que no volien marxar, que es volien quedar més estona. O com un nen de vuit o nou anys que ens preguntava si l'endemà

J. Armadans i A. Martínez rebent la placa de mans de l'alcalde (fot. Àngel Cabeza)

El públic va omplir la zona de concerts (fot. Xics Festival)

en fariem un altre perquè era «superxulo», o com la mare de la Maria, que es va posar als tocadors a maquillar la seva filla, se li va fer una cua de nens i en va acabar maquillant més de trenta (gràcies, Cristina!). Tot això ens dóna forces per a tirar endavant una altra edició del festival. Moltes famílies van fer arribar les seves felicitacions per la bona organització de l'esdeveniment a l'equip del Xics, de manera que ja estem pensant en la segona edició. Sabem que hi ha coses a millorar i a polir, o sigui que treballarem de valent perquè la segona edició sigui encara millor que la primera.

També volem tenir unes paraules d'agraïment. Primer de tot, volem donar les gràcies al nostre padrí, ara ja el nostre amic, Marc Parrot, per la gran inauguració que va fer i per tot el suport i ajuda que ens ha donat durant tot el procés de preparació del festival i també per la seva inestimable presència al parc durant tot el dia saludant tothom i fent-se fotos amb els petits.

També volem donar les gràcies a totes les empreses i persones que van confiar en nosaltres, malgrat ser una primera edició i ser tres mares sense cap tipus d'experiència en aquest àmbit les organitzadores. També regreïem les grans empreses nacionals que ens van cedir el seu material perquè poguéssim dur a terme els diferents tallers, com Milan, Playcolor o Joguiba, com també l'empresa Panavi-Ohayo, del grup Vandemoortele, per la donació de més de 1.500 Doony's que les famílies van poder degustar durant tot el dia. També empreses més properes, com Tèxtil Moisa de Sallent, Espai Màgic de Sant Fruitós del Bages, Casa Mas de Castellterçol, o les locals com el Museu de les Coves del Toll, Roges Supermercats (Spar), Escenografia Moià o Gràfiques Íster de Moià.

També donem les gràcies a tots els mitjans de comunicació que han anat

publicant i difonent totes les notícies i novetats dels Xics, com la roda de premsa de presentació, horaris, programació, entrevistes, falques...; ells les han fetes arribar arreu: ens consta que hi havia gent de molts punts de Catalunya, com del Penedès, Ripoll, Sant Fost de Campsentelles, Parets del Vallès, Caldes de Montbui, Torelló, Vic, Manlleu, Roda de Ter, Santpedor, Manresa..., en fi, de molts punts diferents i també, és clar, de tot el Moianès. També hem tingut molt seguiment a través de les xarxes socials i webs, on continuarem informant de les novetats.

I també volem donar les gràcies, evidentment, a tots els col·laboradors i voluntaris que ens van donar un cop de mà el mateix dia del festival i a l'Ajuntament de Moià.

Finalment, també volem tenir una menció especial d'agraïment i donar una abraçada a les nostres parelles per la paciència i l'esforç que també ha suposat per a ells, i demanar disculpes als nostres fills o filles que no han pogut gaudir gaire de nosaltres aquestes últimes setmanes. Us estimem.

Us esperem a tots a la pròxima edició, al Xics 2018!

Marc Parrot, padrí del Xics Festival

Font de llum per als oblidats dels oblidats

Moianès Solidari

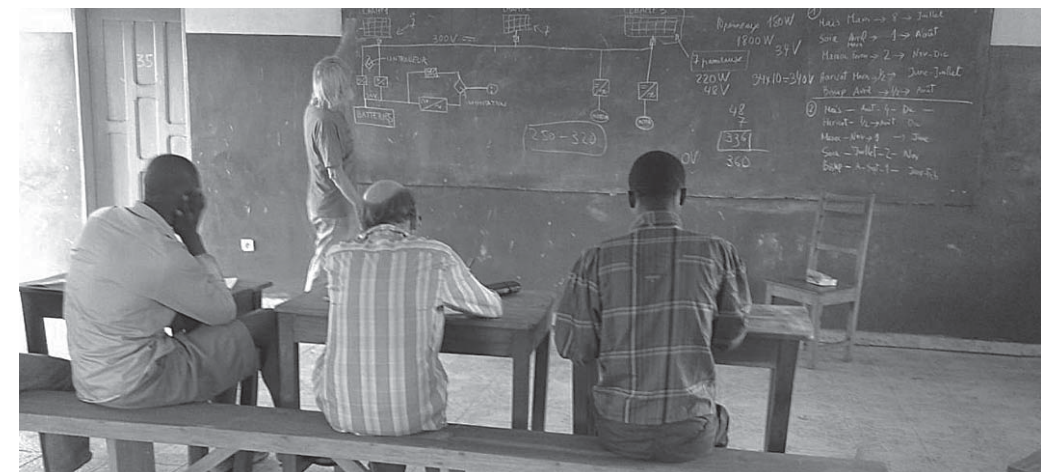
A primers d'agost, quatre cooperants voluntaris tornaran a desplaçar-se a Benín per continuar les tasques del programa iniciat el febrer del 2016 a favor dels malalts mentals que s'estan rehabilitant a la granja agrícola d'Agoïta de l'Associatió Saint Camille.

Aquesta tercera fase del projecte és coordinada, conjuntament amb Moianès Solidari, per Aïma-SM de Callús, l'Oliviera de Vallbona de les Monges i Justícia i Pau de Manresa, i compta amb la col·laboració de la UPC de Manresa. Està destinada, com les anteriors, a millorar la qualitat de vida dels malalts que treballen a la granja, a part de revisar les instal·lacions fotovoltaïques i les de recepció de televisió i senyal d'internet, i posarà l'accent en aspectes de formació i també en la interrelació amb la població de l'entorn de la granja.

Hem de cobrir les despeses de materials d'aquesta etapa, pressupostades en uns 5.000 euros, i novament fem una crida a la col·laboració. Les vostres aportacions individuals, per petites que siguin,

ajudaran a poder finançar adequadament aquesta nova fase de cooperació. Podeu fer-ho a través del nostre compte a Caixa-bank ES25 2100 0069 0102 0023 6832. Si voleu que la vostra aportació pugui desgravar en la declaració de renda, hauríeu de fer-la a través de la Fundació l'Oliviera al compte de Fiare ES59 1550 0001 2700 0324 6725. En aquest cas, cal enviar un correu electrònic a olivera@olivera.org, indicant el vostre nom i cognoms, el DNI i l'import del donatiu efectuat, per tal de poder rebre el certificat de la donació. Molt agraïts per la vostra col·laboració.

Nova junta directiva. El dia 1 d'abril es va renovar la junta directiva de Moianès Solidari, que queda integrada per: Montserrat Lloret Casamitjana (Castellcir), presidenta; Margarida Oliveras Rubiralta (Calders), vice-presidenta; Miquel Basagaña Saña (Calders), secretari; Ramon Crespiera Sucarrats (Moià), tresorer, i com a vocals Laura Camí Coso (Moià), Montserrat Domínguez Duran (Castellcir), Victòria Villa Compaired (Calders) i Marina Benet Miró (Castellterçol).

Un dels cooperants fent tasques formatives

Biblioteca de Moià

Al mes de maig es va fer la segona xerrada del cicle de primavera del Cercle Artístic del Moianès, *Art i història, un lligam etern*, a càrrec de Maite Fornaroli i Eva Salvador, professores d'educació secundària, llicenciades en belles arts. Pel juny, la tercera xerrada, *Què hi veus?: algunes eines per a «llegir» i interpretar millor la pintura*, a càrrec de la pintora Marina Berdalet.

Les dues últimes tertúlies literàries de l'any han estat molt interessants. La primera, sobre la novel·la *Apropiació indeguda*, de Lena Andersson, va ser conduïda per la filòloga Teresa Arnal i l'editora d'Angle Editorial, Rosa Rey. En la segona, el professor i escriptor Roc Casagran va presentar la seva novel·la *Amor fora de mapa*. Si us agrada compartir lectures veniu a la biblioteca: pel setembre es llegirà *Manual per a dones de fer feines*, de Lucia Berlin. Ja el podeu passar a buscar.

Durant el mes de juny hem tingut l'exposició col·lectiva dels artistes de l'escola de pintura de l'Esplai.

A principis de juny Isabel Celma va presentar el seu llibre *Viatge saludable: alimentació vegana, ecològica i socialment justa*, acompanyat d'un tast de patés vegetals amb productes ecològics per a celebrar la Setmana Bio. Es va comptar amb la col·laboració de l'associació Cultura de la Dona.

El 9 de juny, al parc, el Grup de Teatre del Centre Sant Vicenç de Sabadell va representar la lectura dramatitzada de *Terra baixa*, en versió reduïda. Si us agrada el teatre, passat l'estiu us podeu apuntar al nou club de lectura «Llegir teatre». Informeu-vos-en a la biblioteca.

El dimecres 21 es va fer la trobada dels clubs de lectura del Bages, Berguedà

Diverses activitats de la biblioteca

i Moianès a l'auditori del Convent de Sant Francesc, a Santpedor. L'escriptor convidat va ser Albert Villaró i la tertúlia versà sobre la seva novel·la *La Bíblia andorrana*.

Durant tot el mes de juliol es pot visitar l'exposició col·lectiva del treballs de fi de curs dels alumnes del Cercle Artístic del Moianès.

El divendres 7 de juliol la biblioteca va quedar petita davant l'estrena del recital poètic *Clar-i-Net*, amb el qual Baltasar Fonts (veu) i Queralt Roca (clarinet) van

presentar una selecció de poesia i música.

I, com ja es tradició, el mes de juliol s'organitzen els «Contes a la fresca». Enguany ha encetat el cicle la rondallaire Sandra Rossi amb els *Contes per a plorar de riure*. Us esperem els tres primers dimecres i l'últim dimarts de juliol, al parc.

Us recordem que durant els mesos de juliol i agost, a la piscina municipal, podeu gaudir de la bibliopiscina: consulta de revistes, contes infantils, còmics, novel·la... Lectures ben refrescants!

Els cadets i els infantils, campions, aconsegueixen l'ascens a primera divisió

C.E. Moià

A falta de dues jornades per a finalitzar el campionat de lliga, els cadets del C.E. Moià es van proclamar campions del seu grup i van aconseguir l'ascens a primera divisió després de guanyar per 8 a 0 al Gimnàstic Manresa. El C.E. Moià va aconseguir l'ascens després d'una excel·lent temporada en què només va perdre dos partits, contra el Tona a la primera volta i contra el Pont de Vilomara a falta de tres jornades per a finalitzar la lliga.

El joc dels cadets ha destacat per la seva gran efectivitat golejadora, amb una mitjana de més de sis gols per partit i un total de 194 gols marcats durant tot el campionat. Eloï Moral, amb 77 gols, ha estat el *pitxitxi* de l'equip i del seu grup. El Moià ha estat el segon equip menys golejat del grup, amb trenta-un gols encaixats, una prova del bon treball defensiu dut a terme pels jugadors.

Per la seva part, els infantils del C.E. Moià també es van proclamar campions

del seu grup després de guanyar la darrera jornada de la lliga al camp del Santa Eugènia per 0 a 6 i també han aconseguit l'ascens a primera. Al llarg de tota la temporada, el Moià ha disputat un emocionant duel amb el Seva, que va quedar classificat en la segona posició, amb dos punts menys que l'equip campió.

El joc que han practicat els infantils ha destacat per l'excel·lent tasca defensiva, ja que ha estat l'equip menys golejat —els porters, Hugo Palazón, Jofre Romeu i Miquel Gual, només han encaixat quinze gols en tota la temporada— i una bona efectivitat golejadora, marcant 152 gols al llarg de la temporada. Rubén Martos també ha estat el *pitxitxi* de l'equip i del seu grup, amb un total de seixanta-dos gols marcats.

El passat mes de juny ambdós equips van participar a Santa Eugènia de Berga en l'acte «La nit dels campions», organitzat per la delegació d'Osona de la Federació Catalana de Futbol, en què se'ls va

Cadets del C.E. Moià (fot. C.E. Moià)

lliurar un diploma en reconeixement pel títol aconseguit.

Cal valorar molt positivament que el Moià hagi aconseguit que dos equips del club hagin quedat campions aquesta mateixa temporada, ja que només el Manlleu (amb quatre equips campions) i el Tona (amb tres) han superat aquesta xifra, i dos més —el Vic Riuprimer i la Fundació Unió Esportiva Vic— l'han igualat.

La temporada que ve el C.E. Moià tin-

drà el gran repte de mantenir la categoria, tasca sempre difícil, perquè un nombre important de jugadors passen a juvenils, en el cas de l'equip dels cadets, o a cadet, en el cas dels infantils.

Volem expressar l'enhorabona als equips campions, a les famílies que els han acompanyat durant tota la temporada i als companys dels altres equips del Moià que, sobretot en les jornades decisives, han fet pinya amb ells i els han animat fins al final.

Infantils del C.E. Moià

El Fanal fa 30 anys

Xavier Rius

Aquest setembre es commemoren els trenta anys de la creació del Fanal, grup ecologista i cultural del Moianès, nascut per iniciativa d'un grup de joves, entre els quals hi havia Manel Clarà, Edu Gómez, Alícia Arisa, Iolanda Burdó, Carme Bermúdez, Lluís Viladrich, Montse Clapers, Pilar Clapers i Isabel Casas.

El Fanal tenia un projecte de gestió del territori i de relació amb la natura i el volia tirar endavant en un moment en què l'ecologisme social i polític agafava força a Europa amb la irrupció dels partits verds, si bé a Catalunya i l'Estat espanyol l'ecologisme encara semblava una reivindicació d'uns quants professors universitaris sense corbata o una branca *light* de l'extrema esquerra. Estava poc o gens coordinat a nivell nacional més enllà de campanyes com l'antinuclear, si bé a nivell local quallaven iniciatives que, en la majoria de casos, un cop acabada la campanya no perduraven. A Catalunya governava Jordi Pujol i, tot i que l'ecologisme no estava en el seu programa, es va saber avançar i en 1991 va crear la Conselleria de Medi Ambient, dirigida els primers anys per Albert Vilalta. A Moià, l'alcalde era des de 1983 Josep Montràs, que amb el seu mantra de gestió —«feu, feu i no patiu!»— en els àmbits urbanístic, industrial, de residus, o gestió de l'aigua, no tenia gaire present el compliment de la normativa europea, catalana i espanyola que s'havia d'anar implementant.

El Fanal va trobar suport en diverses institucions i en moltes persones que, a títol individual o col·lectiu, van col·laborar a fer realitat alguns dels projectes, però

també va topar amb molts obstacles i impediments. Tot i formar part del Fanal gent dels diferents municipis del Moianès, certs sectors veien El Fanal com «la mosca collonera» de l'Ajuntament de Moià i de l'alcalde Josep Montràs. I el fet que membres del Fanal formessin part en successives eleccions de la principal candidatura d'oposició a CiU va ser utilitzat per alguns per a desqualificar el grup.

Moltes coses no es feien bé al Moianès i El Fanal impulsava campanyes per a la regulació o oposició a més circuits de motos, pedreres, camps de golf, abocadors de runes, abocament d'aigües industrials o de granges, tales incontrolades al bosc o a les riberes de les rieres. Accions que van marcar els primers anys del grup, fent al·legacions en l'administració correspo-

nent o personant-se al jutjat o a la fiscalia. Va organitzar o impulsar taules rodones, xerrades i exposicions, excursions de coneixement de la flora i la fauna, concursos de fotografia, exposicions de bolets, etc. I amb xerrades i audiovisuals va portar la sensibilització ecologista a les escoles dels diferents municipis del Moianès. Però també es va implicar en campanyes de caire pacifista o solidari. Exitoses van ser les diferents campanyes que va fer amb l'Associació de Comerciants i Botiguers per tal de reduir l'ús de bosses de plàstic. Si bé potser una de les activitats del Fanal que més anys s'ha celebrat i perdura fins ara són les xerrades dels diumenges de cada tardor titulades *Moianesencs voltant pel món*.

L'any 1992 la Generalitat va voler implementar els Plans d'Espais d'Interès

Una de les campanyes del Fanal, contra la tala d'arbres a l'avinguda de la Vila

Natural (PEIN) per donar algun grau de protecció, inferior al dels parcs naturals, a zones sensibles del territori. I amb participació del Fanal, que va fer propostes, la Generalitat va aprovar el PEIN del Moianès, que constava de quatre sectors: Marfà, Puig Rodó, Bossanya, i bagues del Soler i el Perer. Simultàniament va fer un PEIN diferenciat per a la fageda de Sauva Negra, als termes de Castellcir, Centelles i Balenyà.

Lamentablement, com que moltes de les mesures de protecció de les quatre zones del PEIN del Moianès i del de Sauva Negra no es complien, El Fanal va fer reiterades denúncies, treballant per l'elaboració d'un de nou. Així, El Fanal va aconseguir que la majoria d'ajuntaments, també el de Moià, aprovessin mocions en tal sentit. I el novembre del 2010 la Generalitat aprovà el nou PEIN del Moianès i la Riera de Muntanyola, que passà de

tenir 2.050,84 hectàrees protegides a 10.583,77. L'ampliació va incloure espais dels termes de Moià, Santa Maria d'Oló, l'Estany, Castellcir, Collsuspina i Muntanyola, i deixava d'estar format per quatre sectors no connectats que, des de llavors, s'unificaven, quedant a part el de Sauva Negra.

El fet que l'Ajuntament de Moià, amb Josep Montràs, votés a favor de la moció per l'ampliació del PEIN es va interpretar com una concessió de Montràs perquè es protegís bona part del Moianès a canvi que el deixessin continuar amb la seva política de creixement urbanístic i industrial del nucli urbà i l'entorn de Moià. Lamentablement, acabada l'era Montràs l'any 2011, el nou equip de govern es va trobar no solament amb la fallida econòmica, sinó amb una depuradora totalment insuficient que havia convertit la riera de la Tosca en una claveguera o amb la barbaritat que s'hagués fet el polígon industrial del Pla-romaní sense clavegueram ni

connexió amb la depuradora, que va haver de ser feta d'urgència pel nou alcalde, Dionís Guiteras. I la greu problemàtica de la riera de la Tosca va motivar l'aparició d'altres grups, com La Cosa Nostra o la plataforma A Contracorrent, en què participa també gent de Navarcles.

El Fanal, amb el seus alts i baixos, s'ha mantingut actiu aquests trenta anys. Durant molt de temps la presidenta va ser la Montse Clapers, que per la seva vinculació professional amb la gestió ambiental ha aportat rigor tècnic i jurídic a l'hora de fer propostes, denúncies i al·legacions. Després d'ella van ser presidents Paco Torres, Jaume Orriols i, des de fa tres anys, és Àngels Baldellou, de Castellterçol. De moment, i més enllà dels actes d'aniversari, que ja s'anunciaran, la pròxima activitat és el VII Concurs de Fotografia, sota el lema «Fonts, rius i rieres», que s'exposarà a la sala petita del Casal de Moià durant la festa major, i després a l'Estany i Castellterçol.

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

S	A	N	T	A	M	P	D	G	H	P	B	O	Q
Z	C	B	M	W	E	A	R	Y	I	S	A	D	S
L	J	K	D	R	I	T	S	U	X	V	N	E	N
F	N	V	X	L	J	I	A	Q	E	T	D	U	O
A	Q	E	T	U	O	R	S	F	H	C	O	J	L
N	Z	S	C	B	N	A	M	E	T	A	Y	A	L
T	W	A	R	G	E	S	C	L	O	P	E	R	E
A	V	C	B	A	Q	E	T	U	O	E	S	F	S
S	D	A	G	N	J	L	M	B	N	T	I	C	A
I	X	I	F	S	Y	B	J	I	S	A	G	K	C
A	Q	R	S	O	C	V	F	E	B	G	R	T	H
N	C	E	F	T	U	H	V	B	J	I	R	Q	W
O	S	G	E	R	M	A	N	A	S	S	E	S	O
N	G	R	N	H	T	I	D	J	A	D	I	E	N

Sobrenoms de cases de Moià

Busqueu dotze sobrenoms de cases de Moià. Només s'hi inclou la part significativa del nom. Podeu trobar els noms a la p. 64.

Dinar al Molí Nou, cap a 1995 o 1996

25 ANYS DE GOLF A MOIÀ

El dia 6 de desembre de 1991 ens vàrem reunir a la sala de juntes del pavelló municipal per fundar el Club de Golf Montbrú-Moià. Érem onze amics que ens vàrem atrevir a començar un projecte amb molta il·lusió i molt pocs recursos.

Avui, al cap de vint-i-cinc anys, el golf és una realitat a Moià. Hem passat per moltes fases, però en els darrers anys hem aconseguit que el nostre indret sigui un lloc agradable on anar a jugar, esmorzar, dinar o passejar. És un lloc obert a tothom i té unes de les millors vistes sobre la vila.

Vull agrair especialment l'impuls inicial que ens varen donar l'avi del Bartomeu Ubasart i la seva família, el meu sogre Llogari Antúnez i el Jordi Cuberta i la seva família. També agraeixo a tots els socis, membres de les juntes directives i les institucions moianeses el seu continuat suport, sense el qual no hauria estat possible aquesta realitat.

Ara que tenim un lloc magnífic on estar, el meu desig és que hi vinguin les famílies de Moià i que la gent jove s'aficioni a l'esport del golf. Des de la junta directiva farem tot el possible per fer un club cada vegada més obert a tothom.

Joaquim Arnaus, president del Club

25 anys

1991-2016

Diuen que una imatge val més que mil paraules. No sempre és cert al cent per cent. La festa del 25è aniversari del nostre club de golf m'ajuda en aquesta afirmació. Si recordem les imatges del nostre camp enregistrades amb un dron, cap descripció escrita no igualaria l'efecte que van produir a la nostra retina. Però a aquelles imatges els manca la «visió històrica». Les imatges no ens diuen res d'esforços, maldecaps, fe en un projecte, imaginació per a aportar solucions creatives amb pocs recursos.

Per això, gràcies a tots aquells, membres de juntes, socis, jugadors, que han fet possible aquesta realitat. Ah! i quan us caigui la bola a la bassa del 7, doneu la culpa a la junta que vaig presidir durant sis anys: nosaltres en som els responsables!

Lluís Pérez, ex-president del Club

Ja ha arribat l'estiu!

Hospital-Residència de la Vila de Moià

Portes obertes a l'Hospital

Novament arbres i flors s'engalenen de colors i ens regalen amb els seus fruits rialles de mil aromes i sabors! Els vilatans passegen pel poble, gaudint del bon temps i de la calor! La mainada juga pels carrers..., ja no és temps d'escola i els dies són llargs i divertits! Mirant-los et transporten als vells temps i penses... quins temps tan estimats!

Passen els dies i la vida t'omple de nous reptes i vivències... Acumules anys de vida, de joventut, i et vas fent gran! Fins que pots mirar enrere i veure tot el que ha passat com si fos un conte, una història. A la residència els residents tenen moltes històries, que són com un llibre obert. Les seves vides fascinants i els seus records omplen les pàgines del nostre llibre, escrit amb cura, atencions i tendresa. Ells són el nostre present i la raó del nostre treball.

Per tal d'amanir els dies pensem activitats que els puguin agradar i que els recordin bells moments: sortides, concerts, excursions, jornades, festes... que els facin sentir partícps i ben vius! El 16 de juliol, com cada any, hem celebrat la festa de portes obertes. És un goig obrir-vos casa nostra, perquè pugueu gaudir dels espais i de les activitats que s'hi fan al llarg de tot el dia.

**CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

5a trobada de cotxes clàssics

Clàssics Moià

El dia 11 de juny, Clàssics Moià, juntament amb Clàssics Clubs del Bages, organitzarem la cinquena trobada de cotxes clàssics i mítics de Moià i la primera trobada de 4x4 clàssics.

Com cada any, la trobada es va fer entre la plaça del Moianès, el carrer de Santa Magdalena, la plaça del CAP (on hi havia també intercanvi de plaques de cava i concentració de *country*) i el parc municipal. En acabar l'esmorzar popular al parc, els participants en la concentració podien fer una ruta d'uns 65 km per Castellterçol, Sant Feliu de Codines, Gallifa, Sant Llorenç Savall, Monistrol de Calders, Calders i Moià, o bé una ruta per camins de Moià d'uns 23 km passant per cases pairals i gaudint de vistes excepcionals de la vila.

Hem estat molt contents de l'èxit obtingut. S'han exposat 120 vehicles, d'una gran varietat, incloent-hi els 4x4, camions, autocars i vehicles de moltes categories i edats variades.

Gràcies a tots els qui hi han participat com a visitants o ajudant a poder dur a terme la trobada. És un plaer gaudir-ne i fer que la gent s'ho passi bé amb un bon esmorzar i amb una ruta distreta. Esperem trobar-nos l'any que ve.

Portes obertes a l'Hospital

**MOBLES
Tosca SL
MOIÀ**

MOBLES FETS A MIDA

Camí de les Creus, s/n - 08180 MOIÀ - Tel. i fax 93 830 13 61

PERFILS

L'ADF Quercus

David Prat

Quan es tracta d'anar a un incendi, Jordi Tort, membre de l'ADF Quercus, és conscient que es corre un risc. És per això que té molt clar que no hi aniria amb qualsevol persona. Amb els companys estanyencs que formen part de l'ADF hi té plena confiança, però sap que amb determinades persones mai no es ficaria al bosc a lluitar contra les flames, perquè no tothom serveix per a això.

L'Agrupació de Defensa Forestal (ADF) Quercus és formada per voluntaris de l'Estany, Oló, Avinyó i Sant Feliu Sasserra. Són més de cent membres, cinc dels quals són estanyencs: Jordi Tort (que és el secretari de la junta), Xevi Farré, Xavi Farràs, Pepe Soler i, finalment, Salvador Tresserra, que en va ser un dels fundadors. Un voluntari amb experiència com el Salvador Tresserra compleix una funció molt important en un grup d'intervenció. A l'incendi de Sant Feliu Sasserra de fa uns anys, per exemple, va ser ell qui es va adonar del canvi de direcció del vent abans que ningú. Van tenir el temps just de marxar corrent, sense ni tan sols poder recollir les mànegues.

El territori del Moianès queda repartit entre tres ADF. A part de Quercus, hi ha l'ADF Els Cingles, que inclou Moià, Castellterçol, Castellcir, Granera, Sant Quirze i Collsuspina. I, finalment, Calders i Monistrol de Calders formen part, amb Artés, d'una altra ADF. «La creació de la comarca del Moianès ha sigut una sort», diu Jordi Tort. «Ha permès que les tres ADF que cobreixen la comarca ens relacionem millor.» Fins fa poc l'ADF Quercus era membre de la federació d'ADF del Bages, i Els Cingles formava part de la d'Osona. Ara la federació del Bages s'ha rebatejat com a federació del Bages-Moianès i Els Cingles s'hi ha incorporat, de manera que

totes les ADF del Moianès ja formen part d'una sola federació. ¿Però com és que l'Estany comparteix ADF amb Avinyó, un poble que li queda molt més lluny que no pas Moià? «A l'Estany el perill de foc ens ve principalment del nord, dels boscos de pi blanc d'Oló, Sant Feliu i Avinyó», diu Salvador Tresserra. «Cada poble s'ha de defensar de la millor manera possible del foc que pot afectar el seu terme», afegeix Jordi Tort.

A parer de Jordi Tort, aquests darrers trenta anys les ADF s'han anat organitzant cada vegada millor. I també han viscut un canvi important de consciència. Al cap dels anys els voluntaris de les ADF han acabat entenent que no són bombers. Anys enrere, els bombers no volien les ADF als incendis. Les tractaven amb un cert menyspreu, les feien fora del lloc, els preniën les mànegues, etc. Però entre tots s'ha anat fent un esforç important de col·laboració i compenetració. «El principal interès dels bombers per les ADF és el coneixement del territori que tenim», diu Jordi Tort. «Nosaltres coneixem tots els topants del terme. Sabem quines pistes estan tallades o si un camí és prou ample perquè els camions hi puguin girar.» Per altra banda, quan una ADF va a apagar un incendi, el primer que fa és anar a trobar els bombers i preguntar-los què cal fer. «Nosaltres som voluntaris», diu Tort. «Jo assisteixo a reunions amb el GRAF, amb la policia i amb altres ADF. He fet un curs de coordinador en un parc de bombers. Són ells els qui me n'han ensenyat. Els bombers es preparen dia a dia per a fer aquesta feina i els membres de les ADF no som *rambos*. A vegades alguns voluntaris no acaben d'entendre aquest paper subordinat que necessàriament hem de tenir. Però també hi ha algun bomber vo-

luntari que mostra una certa arrogància envers nosaltres. El foc s'apaga amb l'esforç col·lectiu de tots els qui som allà.»

Durant l'hivern les ADF organitzen cursos i xerrades per als seus membres o s'encarreguen del manteniment dels vehicles i el material. Amb les aportacions de la diputació i la col·laboració dels municipis, s'encarreguen del manteniment dels camins rurals. La Generalitat també dóna ajuts per a la construcció i el manteniment de basses i dipòsits, i les ADF s'encarreguen de gestionar-ne la construcció i el manteniment. El darrer projecte en el qual s'ha ficat l'ADF Quercus és el de la plataforma de vigilància per videocàmera. A Calders, per exemple, ja hi ha tres càmeres instal·lades i a l'Estany se n'hauran de posar tres més al puig de la Caritat. Aquestes càmeres fan una foto cada pocs segons i a les imatges hi tenen accés els bombers, els Mossos i els agents rurals.

Com a voluntaris, els membres de les ADF no cobren absolutament res. L'any passat l'ADF Quercus va col·laborar en la recerca d'un home que va estar perdut dos dies al bosc. Alguns voluntaris van participar en la recerca i van deixar d'anar a treballar. Això, per als autònoms,

Part de l'equipament dels voluntaris (fot. D. Prat)

suposa una pèrdua d'ingressos que, en acabat, no és econòmicament recompensada. «És clar», diu Xevi Farré, «jo hauria pogut decidir d'anar a penjar mentre els professionals que cobren (policia i bombers) s'encarregaven de la recerca, però si jo em perdés també m'agradaria que els voluntaris hi col·laboressin». «Aquestes coses les fas perquè vols», diu Jordi Tort. «No guanyes ni un duro, però tens moltes compensacions: que en un incendi

Pepe Soler, Xevi Farré i Jordi Tort, el dia 23 de juny, a l'Estany (fot. D. Prat)

un bomber et saludi amb afecte perquè ja et coneix d'altres vegades o bé notar que vas adquirint un respecte entre els teus companys. Ajudar a trobar una persona que s'ha perdut al bosc té més valor que, com a paleta, poder treballar dos dies més i ingressar un grapat d'euros per posar quatre totxos. Quan vam anar a l'incendi de l'Anoia i vam aturar el foc a dos-cents metres d'una casa que s'anava a cremar, vam fer feliços els propietaris d'aquella casa. Molts incendis comencen

a mitja tarda, just quan plegues de treballar. Te'n vas a apagar el foc fins a les tres de la matinada. I l'endemà t'has de llevar a les set per anar a la feina. Perds temps i calés? A mi m'agrada més parlar d'inversió. Inverteixes en la vida i en la gent.»

Com que l'Ajuntament de l'Estany no disposa de cap espai per a tancar-hi el vehicle de l'ADF, Jordi Tort l'ha de tenir dins el garatge de casa. «I el meu cotxe s'està al carrer», remata amb alegria de voluntari.

Parlem amb Marc Pedrals, bicampió de Catalunya de vídeo subaquàtic

Jaume Orriols

Marc Pedrals i Pep Fillat

Em trobo amb Marc Pedrals, dos cops consecutius campió de Catalunya de vídeo subaquàtic, una nit d'estiu per parlar de submarinisme. Tots dos som uns enamorats del mar, la fotografia i el vídeo digital. Ell es defineix com una persona tímida, de poques paraules, però molt apassionada per l'entorn marí i un gran defensor i educador dels ecosistemes marins.

Quan et vas iniciar en el submarinisme?

Em vaig iniciar en el submarinisme el febrer de 1999, quan el meu pare em va preguntar si m'agradaria bussejar amb ell. Evidentment li vaig dir que sí, i seguidament junts vam iniciar el curs *open water* de PADI. Més endavant s'hi va afegir el meu germà petit. La Costa Brava i el seu entorn de seguida ens van captivar.

Quina sensació es té quan fas submarinisme per primera vegada? Com ho explicaries als nostres lectors?

Les primeres sensacions que vaig tenir van ser una mica de por i de respecte a un medi desconegut, barrejat amb adrenalina; també sensacions de llibertat, de tranquil·litat. Sembla que volis, és el més semblant a conèixer un nou món des de l'aire, però dins de l'aigua.

Com vas arribar i quina formació es necessita per a fer vídeo subaquàtic al teu nivell?

Quan vaig començar a bussejar amb el meu germà petit, em vaig comprar una càmera de fotos barata perquè volia tenir un record de les immersions que fèiem. Al

Marc Pedrals, amb la càmera de vídeo subaquàtic

cap de poc temps ja em vaig comprar la meva primera càmera de vídeo per a poder copsar la vida submarina i el seu comportament. A poc a poc vaig anar aprenent a editar vídeos, a controlar la llum, i juntament amb els meus companys de busseig vaig anar progressant.

Fa cinc anys vaig començar a competir amb un amic, Pep Fillat, que em fa de model i assistent als campionats, i en veure el bon resultat obtingut i l'evolució dels vídeos que hem presentat, hem continuat fent-ho fins a arribar a ser tres cops tercers de Catalunya i els dos últims hem quedat campions de Catalunya. Això ens ha permès de participar en el campionat d'Espanya, que aquest any se celebrarà a Tenerife.

Quina és la persona que t'ha influenciat més en aquest món?

Ningú. Puc dir que he sigut jo que he anat fent camí pas a pas i superant els meus propis errors i les dificultats tècniques. La meva càmera són tot invents i jo la vaig modificant al meu gust, ja que el preu d'una càmera nova és molt costós.

Parla'ns del Campionat de Catalunya de vídeo subaquàtic...

El vam fer els dies 27 i 28 de maig del 2017 a Mataró. Aquests dies vam fer les immersions; el tema era sobre la posidònia, una planta endèmica de la Mediterrània. El dia 5 de juny havíem de presentar els vídeos acabats a la federació. Durant aquella setmana es va reunir el jurat per emetre el veredict i el dia 11 de juny vam tenir l'entrega de premis. Durant l'entrega de premis, primer es visionen tots els projectes presentats i finalment es diu el resultat. Es viu amb molta tensió, ja que veus el nivell dels teus companys i la manera d'enfocar el tema proposat.

Canvia molt la manera de fer fotografia o vídeo en un mitjà com és l'aigua?

Sí, és molt diferent, perquè a partir dels cinc metres de fondària comencen a desaparèixer els colors; el primer que desapareix és el vermell i així successivament amb tots els altres. L'única manera de fer sortir els colors és amb il·luminació artificial. L'altra dificultat és estabilitzar la imatge: el primer objectiu és estabilitzar-te tu i després la càmera.

En la fotografia i vídeo submarí és molt important la consciència ambiental i un profund respecte per a tots els

Sant Antoni, 14
08180 MOIÀ

Tel. 93 830 03 02

éssers vius. Quins consells donaries a tota la gent que fa busseig recreatiu i quin paper teniu els fotògrafs o càmeres submarins en la defensa de l'ecosistema marí?

El meu consell per a preservar el fons marí és que mentre es practica aquesta activitat no es toqui res, ni es doni menjar als peixos, ni es destrueixin per sobreexplotació zones delicades del fons marí. Hem de pensar que som uns privilegiats en poder veure el què veiem. Hem de gaudir del moment interferint el mínim en l'hàbitat i les espècies que hi habiten.

Quant al paper que tenim els fotògrafs i càmeres, és el de documentar l'estat del fons marí, comprovar l'evolució de les zones de busseig, conscienciar la gent de la quantitat de residus que es tiren al mar...

Com diries que està el mar Mediterrani avui dia?

Clarament l'estat general del mar Mediterrani és dolent i en contínua regressió, però sí que he pogut constatar que hi ha zones on hi ha molta vida marina aquí a la Costa Brava.

Què significa el busseig per a tu?

De tants anys que fa que bussejo i tots els tipus de busseig que he practicat —en coves, sota gel, en llacs d'alta muntanya i en condicions extremes—, on més m'ho passo bé és en aquelles immersions recreatives que puc fer amb els amics. Crec que tothom ho hauria de provar un cop a la seva vida.

L'enhorabona, Marc, per haver obtingut un cop més el premi del campionat de Catalunya de vídeo subaquàtic i per ensenyar-nos cada any la bellesa del fons marí a través del teu canal de youtube Underwater World TV by Marc Pedrals.

Daniel Vallejo: «Busquem el millor resultat artístic per a tots els participants»

Pia Barth

Daniel Vallejo

L'Orquestra de Collsuspina celebra la desena edició. Conversem amb el seu fundador i director, el clarinetista Daniel Vallejo, sobre la música en el nostre país, l'essència d'aquesta orquestra i l'esperança pel seu futur.

Fa nou anys, un grup de joves músics va preparar a Collsuspina un concert d'estiu per oferir una activitat cultural a la gent del poble. Amb el temps, d'aquest grup n'ha sorgit l'Orquestra de Collsuspina, una vuitantena de persones de diferents edats que es troben cada any durant la quarta setmana d'agost per preparar dos concerts d'estiu, a Collsuspina i a Moià. Què penses que ha portat tanta gent jove a participar en l'orquestra? I què t'ha portat a ser-ne el director tants anys?

Crec que hi ha alguna cosa en la música simfònica que engresca de seguida aquells que ho han provat a no deixar-ho mai. I entre els joves és una cosa que

pot agradar molt. Jo crec que és el fet de ser tantes persones participant d'un art al mateix temps. L'experiència de formar part d'un grup tan gran de persones que «sona» a la vegada és molt impactant. Recordo que la primera vegada, a onze anys, que vaig tocar amb la banda de Badalona, vaig sentir que allò de fer música valia molt la pena i que era una experiència única. Si hi afegeixes els segles de tradició d'escriptura de música per a aquestes formacions, de persones que han passat a la història per fer molt bé aquesta tasca, pots imaginar el grau d'espectacularitat que pot agafar una experiència així. Nosaltres aprofitem aquest fet per a reunir un grup de gent considerable cada estiu i fer una mica de convivència al voltant d'aquest art tan gran.

Pel que fa al fet que la dirigeixi jo, va ser una cosa circumstancial: ningú més no ho volia o no ho podia fer. I ara, després de tant temps, hi he agafat gust i tot.

El repertori de l'Orquestra de Collsuspina inclou obres de Bach, Bizet, Beethoven, Dvorák, entre les clàssiques, i també diverses músiques de pel·lícules, com la banda sonora de *Pirates del Carib* o *El senyor dels anells*. Com es trien les obres i com ha estat possible tocar obres tan complexes i difícils?

Hem mirat sempre de poder tocar músiques ben diferents. Sobretot el que volíem aconseguir és que hi hagués un diàleg intern d'interessos i gustos. I això ho hem fet proposant peces des de la comissió de repertori i agafant els suggeriments que naixien dels mateixos participants en l'orquestra. Jo em considero defensor de la música europea (simfònica, de cam-

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

Centre de Podologia autoritzat pel Departament de Salut. Plaça del Colom, 4 2n-2a // 08180 Moià

- QUIROPÒDIES (durícies, ulls de poll, ungles, ...)
- CONTROL PEU DIABÈTIC
- BERRUGUES PLANTARS
- ORTESIS DE SILICONA
- ESTUDIS BIOMECÀNICS
- PLANTILLES PERSONALITZADES
- REVISIONS INFANTILS

HORES CONJUNTES

DIES DE VISITA

Dilluns
Dimecres
Divendres

Cristina Homs Fargas N° Colegiada: 1456

93.820.91.55 - 659.660.348

bra, òpera, etc.) perquè crec que és un art altíssim que aporta molt a la vida de qui s'aventura a conèixer-la. Però, evidentment, avui dia sobretot interessen músiques d'origen americà (jazz, música comercial, bandes sonores, etc.) i això no es pot obviar. A més, la música de Mozart o Bach ha quedat molt llunyana i és difícil de comprendre als nostres temps, mentre que la música que és més viva en la realitat social, com pot ser la banda sonora

gustos, edats i nivells diferents, no fa molt complex el funcionament de l'orquestra?

L'Orquestra de Collsuspina és atípica, perquè no busca el millor resultat artístic possible, sinó el millor resultat artístic possible per als participants que en volen formar part. Per tant, la primera premissa és que no hi ha cap raó musical per a deixar ningú fora del projecte. El primer objectiu és trobar-nos tots plegats i construir

canvi que fem servir, que són les ganes, la motivació, la implicació, el fet de voler ajudar els altres perquè tothom pugui estar-hi còmode. Moltes vegades es diu que és un projecte gratuït, perquè no cal pagar diners per a participar-hi. Però no, no és un projecte gratuït, simplement es demanen altres coses als seus participants, no els diners.

Aquest any teniu un projecte encara més gran. A partir del llibre *Ojo de nube*, de Ricardo Gómez, has compost una música per a orquestra, solistes i cor; també heu escrit un llibret i planifiqueu un muntatge escènic. Què us ha motivat a fer aquest projecte?

Sobretot celebrar el desè estiu que ens trobem tots plegats al voltant de la música i l'orquestra. «Tots fem orquestra», diem. Doncs per a fer-ho encara més clar vam voler aventurar-nos en la creació d'un concert que impliqués molta més col·laboració, havent-se de crear de zero la música, el text adaptat, dibuixos, escenografia i coral. Això vol dir que molta gent que ja hi col·laborava o hi donava suport, però sense poder participar-hi activament en la part artística, aquesta vegada ho podrà fer participant en el cor, fent dibuixos, ajudant amb els vestits, etc. De moment ja tenim gairebé tota la música acabada i estem començant els assajos amb el cor que està en procés de formació. Encara ens calen més cantaires, sobretot homes, i animo qualsevol persona que s'hi vulgui sumar que no ho dubti. Volem que sigui una gran celebració del que és l'Orquestra de Collsuspina: participació, col·laboració i convivència al voltant de la música simfònica.

De fet, l'Orquestra de Collsuspina assaja una setmana a l'any. Per això, des de fa temps hi ha hagut suggeriments per a crear un altre projecte que durés tot l'any. Ara heu fet el pas i presenteu l'«Espai musical». Què és?

És poder crear l'ambient adequat perquè projectes com el de l'Orquestra de

Collsuspina siguin possibles. Si no hi ha gaire vida musical a Mojà o al Moianès no podrem tirar endavant aquests projectes musicals que ens enriqueixen com a individus i com a comunitat. Llavors vam pensar a oferir la possibilitat de crear, un altre cop mitjançant la col·laboració i la participació, un espai on ens puguem trobar els qui volem fer música i aprendre sobre aquest art. Sempre amb la idea de fer música junts, no aprendre a tocar per separat, sinó centrar-nos en el que la música és, que és aquesta trobada de què parlàvem abans, aquest «sonar» diferents persones alhora. Al nostre país, malauradament, tenim poca tradició d'aprendre música en el seu estat natural. Això no és pas així en altres països amb més tradició musical, però és que aquí pensem a formar solistes i virtuoses, no músics. Nosaltres des de l'orquestra i, per tant, també a l'Espai, sempre farem èmfasi en el factor social de la música i en com això ens ajuda a aprendre més sobre la música mateixa, sumant molts coneixements en comptes de restar-ne. Si tot va bé, començarà l'octubre vinent, amb una setmana prèvia al setembre de prova per a aquell qui vulgui provar sense compromís.

Ja per acabar, què esperes o què t'agradaria que fos l'Orquestra de Collsuspina en el futur?

M'il·lusionaria veure que el projecte es consolida i es renova amb noves generacions que se'l fan seu i li donen continuïtat. Que les persones que ara hi estem més involucrades perdem importància dins el projecte i l'agafin altres persones, i tot i això l'Orquestra tiri endavant i celebri moltes més edicions. Crec que val la pena fer-la perdurar, perquè no es tracta tan sols de fer música, sinó sobretot de fer un projecte conjunt amb la il·lusió i el compromís que establím entre nosaltres i la determinació de fer-ho, perquè hi veiem quelcom de valuós que volem fer recaure en nosaltres mateixos.

Daniel Vallejo, dirigint l'Orquestra de Collsuspina, a l'església del poble, l'any 2012

d'una pel·lícula, és més propera al llenguatge contemporani. I es gaudeix molt tocant aquella música que té una part molt forta de la vida real. Per exemple, l'any passat m'ho vaig passar molt bé arranjant un recull de peces de Disney. Les músiques que formen part de la quotidianitat d'avui són un referent també per a les nostres generacions.

Però el fet de ser tants interessos,

junts el millor resultat possible, adaptant partitures als diferents nivells, adaptant-les també als diferents instruments que no formen part normalment d'una orquestra, ajudant els més petits a millorar per a poder participar-hi amb més èxit, i un llarg etcètera de coses que fan els uns pels altres perquè al final tothom pugui tenir-hi la seva part de participació. Això està relacionat també amb la moneda de

UNA MICA D'HISTÒRIA

Camil Fàbregas i Dalmau, un escultor sabadellenc nascut a Moià

Jaume Barberà Canudas

Escultor i treballador infatigable. Autor d'una extensa i valuosa producció artística que es pot contemplar arreu. Hi ha mostres del seu art a Sabadell i a Moià, i també a Barcelona, Caldes de Montbui, Cardona, Ceret (França), Gallifa, Madrid, Santa Perpètua de Mogoda, Tàrraga...

L'escriptor sabadellenc i amic seu, Joan Cuscó, el descrivia així: «Inquiet. Fort: roure i pedra a la vegada. Sec i precís. Té el traç de la falç quan fa la segada. Home d'acer trempat. Figura inclinada, puix sempre avança més el cap que l'osada. És un treballador que no està per a vagues. És una injustícia que no li hagin atorgat la Medalla del treball.»

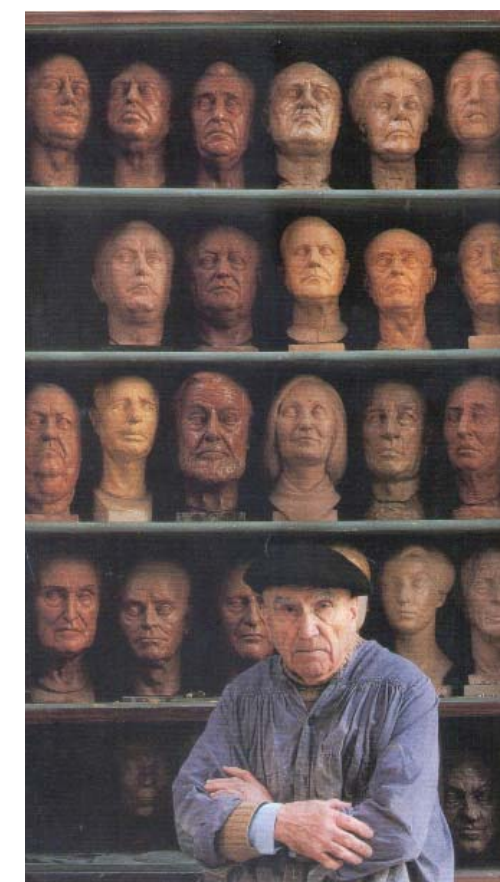
L'any 1960, amb motiu de l'exposició de les seves escultures a la Sala Gaspar de Barcelona, el poeta sabadellenc Joan Oliver va escriure: «Camil Fàbregas és tot un escultor. Uns quants, temps ha que ja ho sabíem. Ara ho sabrà tothom. Reivindiquem per a aquest artista artesà sabadellenc el lloc que de dret li pertoca entre els millors escultors del nostre país. Al capdavant la modèstia haurà estat inútil.»

Anys més tard, el biògraf sabadellenc Ricard Simó Bach va glossar: «De totes maneres, i malgrat que encara no hagi estat nomenat fill adoptiu, ni li hagi estat concedida la Medalla de la Ciutat, ni hagi estat distingit amb el Premi Ciutadania, que, per cert, ell va esculpir tan magníficament fa vint anys i que tant s'admira en pujar l'escalinata de la Casa Consistorial, tot això no priva que hom pugui considerar Camil Fàbregas com una veritable institució ciutadana en mèrit a la tasca realitzada.»

Havent llegit aquests paràgrafs, es podria deduir que, tal vegada, Camil Fà-

bregas no ha tingut el reconeixement meregut per la intensa labor realitzada i per la qualitat de la seva obra.

Camil Fàbregas i Dalmau va néixer a Moià el 28 de febrer de 1906. A quatre anys va anar a viure a Badalona i l'any 1915 es va instal·lar, juntament amb els seus pares, Benvingut i Mercè, i els seus tres germans, a Sabadell. Va estudiar als Escolapis, on va rebre lliçons de Vila Cinca. Després va entrar a l'Escola In-

Camil Fàbregas, l'any 1994

llegums fruits secs **olives** bolets **sarròs**
formatges **oli** melades **galetes** suc de fruita
mellàctics **cerveses** vins cavaes, ...
però sobretot molta pasta!
C/ Comerç, 9, Moià.

TERESA RAFART Perruqueria

Plaça de St. Sebastià, 3 · Moià
Tel. 93 830 07 07
www.facebook.com/perruqueriateresarafart.com
☎ 652 936 899
@ mteresarafart@gmail.com
wifi

- Manicures semi-permanents
- Bronzejat sense sol
- Servei de depilació làser mèdic

Pl. Sant Sebastià, 6. 08180 Moià. Barcelona
T. 938 300 220 · ferreteriagrau@cadena88.com

MOTRiO

El teu taller amb garantia i compromís

**GARATGE
GROS-MOIÀ, S.L.**

**MECÀNICA - ELECTRICITAT - PLANXA - PINTURA
SERVEI GRUES - ASSEGURANCES**

Ctra. Manresa, 9-11 - 08180 MOIÀ - garatgegros@gmail.com
T. part. 93 830 00 68 - Taller: 93 830 05 03

dustrial d'Arts i Oficis, on tenia mestres com Joan Vilatobà, Pere Gorro i Joan Vila Cinca.

Va estudiar a l'Escola de Belles Arts de Barcelona. Va estudiar també a París, a l'École de la Grande Chaumière i a l'École des Arts Appliqués. En tornar de París va viatjar a Madrid. Instal·lat definitivament a Sabadell, per guanyar-se la vida compaginava la feina fent de marbrista a Cal Molina i impartint classes de dibuix i francès.

L'any 1933 va participar en l'Exposició de Primavera a Barcelona, aportant dos bronzes. També va exposar conjuntament amb Màrius Vilatobà. Va conèixer a Manolo Hugué. Va rebre el primer encàrrec per a fer un bust dedicat al pintor Francesc Gimeno.

Després de la guerra es va retrobar amb Manolo Hugué i van mantenir una intensa col·laboració. Va realitzar la decoració mural i escultures per a l'església de Sant Vicenç de Jonqueres i el monument d'Anselm Clavé.

En els anys cinquanta va estudiar a la Universitat de Perusa (Perugia), a Itàlia. Va participar en el concurs internacional «The Unknown Political Prisoner». Va obtenir el tercer premi en la I Biennal d'Art de Sabadell. L'any 1957 va prendre part en la Exposición Nacional de Bellas Artes de Madrid i en 1958 va concursar al Premi de Sant Jordi de la Diputació de Barcelona.

Camil Fàbregas va rebre la Medalla Vila Cinca de l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell en el transcurs de la IV Biennal de Belles Arts, l'any 1959.

L'any 1960 va exposar, a la Sala Gaspar de Barcelona, els capitells destinats a l'església de Sant Salvador de Sabadell, que també van ser exposats al Saló de la Caixa d'Estalvis de Sabadell. També aquell any va lluitar per la reactivació de l'Acadèmia de Belles Arts des del seu càrrec de vice-president. L'any 1962, la

Caixa li va encarregar l'execució del Premi a la Ciutadania que atorgava cada any.

L'any 1971, Camil Fàbregas va rebre l'homenatge de la ciutat de Sabadell amb motiu de la celebració del cinquantenari de la seva activitat com a escultor, organitzant l'exposició *50 anys d'escultura i antologia de retrats*.

Fidel a la seva trajectòria humanitària, va fer donació a favor dels disminuïts psíquics de cent vint obres, que van ser venudes en pública subhasta per la quantitat de cinc milions de pessetes. Cal remarcar en aquesta acció l'entusiasta col·laboració de la seva esposa, Maria Moix i Prat, que el va recolzar en tot moment. Aquesta actuació el va fer mereixedor de la creu de l'Orde de Beneficència atorgada pel Ministeri de Sanitat.

L'any 1994 va fer les últimes exposicions individuals, organitzades per la Fundació d'Amics de les Arts i de les Lletres, la Caixa de Sabadell, l'Acadèmia de Belles Arts i l'Ajuntament de Sabadell, sota el títol de *Màscares, tauromàquia i home-nots de Sabadell*.

Darrere un caràcter seriós, sovint titllat de massa sec, amagava un subtil i singular sentit de l'humor. En certa ocasió, parlant amb l'escultor sabadellenc Salvador Farrés, que li havia preguntat per l'èxit de la seva obra, en Camil va respondre: «Doncs mira, vaig prometre a la Maria que ens casàiem quan m'arribés l'èxit i... ens vàrem casar de ben grans.»

En l'ocàs de la seva vida, va anar a viure a les Germanetes dels Ancians Desseparats i va donar el seu estudi i taller, del carrer de Migdia, a la Fundació d'Amics de les Arts i de les Lletres.

Camil Fàbregas i Dalmau va morir el dia 15 d'agost del 2003. Uns anys abans havia declarat: «No em fa gens de basarda arribar al final, perquè sé que hi ha un món millor. I la meua dona ja m'hi espera.»

ÒPTICA
MOIÀ
CENTRE VISUAL

Imma Petitbò Antúnez
ÒPTICA
OPTOMETRISTA
 Col·legiada núm. 4870

*Nova tecnologia
 per a prevenir la ceguesa*

Plaça Major, 8 - Tel. i fax 93 830 12 88
 08180 MOIÀ
www.opticamoia.com

Avinguda de la Vila, 24 - T 93 820 91 30 - 08180 Moià
lafruiteriadecalsens@hotmail.com

Elaboració pròpia
 de cremes de verdures, mermelades, codonyat, sofregit...
 cuinat de forma tradicional sense cap tipus de colorants ni conservants

La Fruiteria
...de Cal Sens

i ara també fruita i
 verdura ecològica amb
 certificat del C.C.P.A.E.

SERVIS
INFORMÀTIC
I COMERCIAL

SERINCO
CENTRE INFORMÀTIC DE MOIÀ S.L.

e-mail: serinco@centreinformaticdemoia.com - www.centreinformaticdemoia.com

c/ Sant Josep, 17-19, local 2
 08180 MOIÀ (Barcelona)
 Tel. 938 208 002 - Fax 938 301 138

L'ESTANC
AUTET

Tabac, objectes de regal, loteries,
 dolços, i molt més!

L'Estant Autet
C/ Joies, 9 - 08180 MOIÀ
TEL. 938300139
estanc.autet@gmail.com

La Parròquia de Sant Oleguer de Barcelona visita les maquetes de Josep Fonts

Joan Cabanas

Quan Maria Àngels Hernández, cap del servei d'excursions de la Parròquia de Sant Oleguer (Napòls, 143, Barcelona), ens va fer saber que feia l'excursió mensual a Moià, li vaig proposar de posar-nos en contacte amb el Sr. Josep Fonts a fi que ens pogués ensenyar la meravellosa maqueta de l'església parroquial de Moià i l'altra maqueta, que ha acabat recentment, de Santa Maria del Mar (i que espera de ser traslladada a aquesta basílica, actualment tancada per obres).

Ens va contestar de seguida i ens va donar hora per a les quatre de la tarda a fi d'anar primer a l'església parroquial. El senyor rector va venir un moment a deixar-li les claus del temple.

La maqueta, fastuosa, està en una nau del cantó dret, posada sobre una bona base de fusta, a l'altura de 80/90 centímetres de terra, i es pot gaudir de la visió de tota ella, un rectangle total aproximat d'uns 2x3 m² amb totes les seves estances, exteriors, presbiteri, creuer, fa-

çana principal, tot amb els seus detalls de sants modelats com a petites escultures, finestres amb els seus vitralls, emplat, l'espectacular rosassa, i tot el desplegament de detalls ornamentals tal com està construïda. Unes petites figures representen la processó de Setmana Santa, amb els vistosos colors dels soldats romans portant pres Jesús de Natzaret.

També es pot contemplar des de dos llocs diferents l'interior de l'església, il·luminada per fora i per dins, per tal de delectar-nos encara més gaudint de l'esplendor de l'esmentada maqueta.

No es tracta d'una de les clàssiques maquetes en guix blanc que fan els arquitectes per presentar l'esbós d'algun edifici o monument que els hagin encarregat, sinó que es tracta d'una còpia feta a escala de l'església parroquial de Moià, obra da en petites pedres cisellades i polides, fetes a mà una a una, i on no manca cap detall: les estructures, arcades, llindes, finestres, rosasses i portes d'accés estan

Els excursionistes barcelonins davant la maqueta de Santa Maria del Mar, de Josep Fonts

MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tels. 93 830 12 25 93 820 77 77	 	CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ
AVINYÓ Antoni Prat, s/n Tel. 93 838 72 78		
SANT QUIRZE SAFAJA Ctra. de Mollet-Moià Km. 25,400	 SERVEI A DOMICILI TELS. COMANDES : 93 830 12 25 - 93 820 77 77	

perfectament delimitades. Les teules, fetes per ell mateix, d'argila cuita, amb més de 8.000 peces, fan el conjunt de les diverses teulades, i es pot contemplar tota ella donant una idea perfecta del lloc on està ubicada millor que voltant per fora de l'església original. Una obra d'enginyeria feta per una persona que no és pas arquitecte ni aparellador; simplement de jove havia treballat durant un temps de paleta o d'ajudant de paleta. El seu ofici pròpiament va ser fer anar el teler per teixir roba i teles de tot tipus; primer un de manual i després uns de mecànics.

La Catedral del Mar és la basílica de Santa Maria del Mar, dirigida per l'arquitecte i mestre d'obres Berenguer de Montagut. La data d'inici de les obres és l'any 1298, durant el mandat del bisbe Bernat Pelegrí. En 1383 s'hi posava l'última pedra i el 15 d'agost de 1384 s'hi deia la primera missa. Després va sofrir un terratrèmol, que féu caure la rosassa principal de la façana, i en 1936 va ser incendiada per anarquistes i comunistes, de manera que quedà molt malmesa.

En Josep Fonts, amb una fantàstica finor, reproduïx l'església gòtica amb una precisió mil·limètrica, amb l'habilitat d'un artista superdotat per al treball delicat i de dedicació amorosa per la feina ben acabada. Els seus vitralls acolorits són molt ben representats i en el seu interior es poden apreciar les corbes de les voltes,

que uneixen les principals dependències, amb la seva clau rodona i estriada que encaixa i lliga amb precisió matemàtica les potents forces que intervenen en el seu tancament.

La il·luminació dels interiors és perfecta. La de l'exterior no la vàrem poder contemplar perquè era de dia i estava emplaçada en el pati de casa seva, sota una lleixa prou gran per a protegir-la de les inclemències del temps.

En el pati d'entrada, Josep Fonts hi té exposades moltes més obres: una d'elles és una reproducció del quadre *Guernica*, de Pablo Picasso, degudament esculpit en una gran llosa de pedra.

També és seu el campanar de Santa Maria de Puigcerdà, una maqueta feta en pedra, de 2,50 metres d'alçada, un octògon amb el seu digne campanar. Està exposat en el convent de les monges, el Museu Cerdà, al mateix Puigcerdà, amb una inscripció amb el seu nom i la població, l'any de la donació i un agraïment en nom de tots els puigcerdanencs.

Demana a les autoritats de Moià i al regidor de l'ajuntament a qui pertoca la cartera d'Informació i Turisme que ho faci sortir en les seves guies per tal de donar-ho a conèixer a tothom. Podríem estar resseguint tot Europa i no trobar res semblant.

Serà possible que ningú no sigui profeta a casa seva?

NATURA

Plantes i pol·linitzadors dels marges dels camps del Moianès

Jordi Izquierdo¹, Jane Morrison¹ i José L. González-Andújar²

Hi ha una creixent preocupació a nivell europeu sobre la disminució dels pol·linitzadors dels nostres ecosistemes, en particular de les abelles de mel. Cal tenir present que les abelles i, en general, els pol·linitzadors són necessaris perquè unes 308.000 espècies es puguin reproduir, el 87,5% de totes les plantes de flor. D'aquestes espècies, unes 1.000 les utilitzem directament com a font d'aliment, per a fer begudes, com a font de fibra, per a treure'n espècies, medicines, etc. La desaparició dels pol·linitzadors pot comportar greus conseqüències per a l'alimentació humana i per a la conservació de la biodiversitat vegetal.

La disminució dels pol·linitzadors s'ha atribuït a la pèrdua dels hàbitats naturals d'on aquests treuen l'aliment. Durant els darrers dos segles, una gran part dels ecosistemes naturals del món ha desaparegut per culpa de la seva urbanització o la seva transformació en camps de conreu. Per exemple, un 56% de la superfície de la Unió Europea està destinada a l'agricultura, amb la pèrdua d'hàbitat natural que això ha implicat. La desaparició dels ecosistemes naturals ha comportat una disminució de riquesa i diversitat vegetal que s'ha vist accentuada per l'increment del monoconreu i l'ampli ús d'herbicides en les zones agrícoles. Altres causes que es poden atribuir a la disminució dels pol·linitzadors són la fragmentació del paisatge com a conseqüència de la construcció

de grans vies de comunicació, el mal ús dels pesticides, i les plagues i malalties que afecten els mateixos pol·linitzadors.

Per al manteniment dels pol·linitzadors, la conservació de la diversitat vegetal esdevé un factor clau. En les zones predominantment agrícoles, amb poca vegetació natural, els marges, entenen com a marge la franja de terra sense conrear que separa dos camps o un camp i el camí, constitueixen un excel·lent espai per a mantenir una flora diversa que els sigui font d'aliment i refugi. A més, s'ha demostrat que la diversitat de plantes en un marge o una àrea seminatural és també un bon indicador de la biodiversitat global de l'ecosistema i de la salut d'aquest.

Per a conservar millor les abelles i els altres pol·linitzadors és important conèixer quins són els factors que contribueixen al seu manteniment en els ecosistemes agrícoles. Amb aquesta finalitat hem endegat un treball de recerca en el qual pretenem saber quina és la composició vegetal dels nostres marges i quins són els pol·linitzadors que s'hi troben. Hem restringit el treball als pol·linitzadors de l'ordre dels himenòpters, els més importants en aquest sentit de tots els ordres d'insectes. Aquesta informació servirà de base per al desenvolupament d'estratègies de gestió i conservació de marges que permetin mantenir les poblacions locals d'abelles silvestres i altres pol·linitzadors. Ara presentem els resultats dels mostratges realitzats en marges dels termes de Moià i Collsuspina durant els anys 2014-2016.

Metodologia

Es van seleccionar dotze marges de més d'un metre d'ample que separaven

campes de cereal o bé camp i camí. Els marges estaven separats un quilòmetre com a mínim entre ells. En aquests marges es van col·locar al seu llarg cinc trampes de captura d'insectes cada deu metres. Cada trampa consistia en tres bols de 500 cc de colors blanc, blau i groc situats a un pam per sobre de la vegetació i subjectes a un pal. En els bols s'hi afegia a primera hora del matí una barreja d'aigua amb sabó fins a dos terços de la seva capacitat i es recollia el líquid amb els insectes capturats a la tarda. Això es repetia durant un dia un cop al mes, durant la primavera i principis d'estiu, que és l'època de major activitat pol·linitzadora. Els insectes capturats es portaven al laboratori i es col·locaven en etanol fins a la seva identificació. En el primer mostratge d'insectes es va fer un inventari de les espècies vegetals dels marges i la seva cobertura en cinc marcs d'un metre quadrat col·locats cada deu metres.

Resultats

Hem identificat en els marges un total de cent disset espècies de plantes pertanyents a trenta-set famílies diferents. Les espècies més freqüents han estat l'escaldaboques o estripa-sacs (*Bromus diandrus*) i la rèvola o apegalosa (*Galium aparine*), trobades en el 83% dels marges. Després situem el fenàs (*Brachypodium phoenicoides*), trobat en un 67%, la torilis (*Torilis arvensis*), la carabassina (*Brionia cretica*) i el morró negre (*Veronica hederifolia*) en un 58%, i la cugula (*Avena sterilis*) en un 50%. D'aquestes espècies, les susceptibles de ser font d'aliment dels pol·linitzadors per no ser gramínies han estat l'apegalosa, la torilis, la carabassina i el morró negre.

Quant als pol·linitzadors, en aquest estudi hem identificat únicament els himenòpters, com s'ha dit. D'aquests, hem trobat un total de vint-i-un gèneres per-

tanyents a sis famílies diferents (vegeu la taula). Els pol·linitzadors més abundants pertanyien a la família dels halíctids (50,6% dels individus capturats), els andrènids (21,9%) i els àpids (20,5%). Dins els halíctids sobresurt el gènere *Halictus*, amb el 44,5% dels individus capturats. Després trobem els gèneres *Andrena* i *Panurgus*, tots dos pertanyents a la família dels andrènids, amb un 11,5% i 10,4% del total respectivament. De la família dels àpids, el més abundant en les trampes ha estat l'*Apis mellifera* (l'abella de mel) i el *Bombus* sp (l'abellot), amb 7,6% i 7,2% respectivament. En un dels marges es van capturar força abelles de mel, cosa que ens fa suposar que hi havia alguna arna molt a prop. Encara que en les observacions visuals vàrem veure abelles de mel per les flors, és de destacar que l'abella de mel només ha representat el 7,6% del total de pol·linitzadors capturats.

Discussió

En aquesta petita prospecció hem observat que la diversitat de plantes en els marges és molt alta. Si ho comparem amb un estudi similar fet a Andalusia l'any 2016, allà es van trobar només seixanta-quatre espècies de vint famílies, mentre que nosaltres n'hem trobat quasi el doble. A més, a Andalusia es van capturar himenòpters pertanyents a vint-i-tres espècies i dotze gèneres; tot i que nosaltres no hem arribat a identificar els individus a nivell d'espècie, el nombre de gèneres trobats aquí ha estat també quasi el doble. Tanmateix, en un estudi paral·lel fet a la Segarra i encara no publicat, el nombre d'espècies vegetals trobades als marges d'aquesta comarca va ser menor (vuitanta-sis a la Segarra per cent disset al Moianès) i també el nombre de famílies (vint-i-vuit a la Segarra per trenta-set al Moianès), mentre que el nombre de pol·linitzadors ha estat molt similar: vint-

1 Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya.
2 Instituto de Agricultura Sostenible (CSIC), Finca Alameda del Obispo. Còrdova.

Taula. Espècies de pol·linitzadors (himenòpters) trobats en els dotze marges dels camps de conreu mostrejats del 2014 al 2016 als termes municipals de Moià i Collsuspina.

Gènere	Família	Núm. individus	%
<i>Halictus</i>	Halictidae	480	44,5
<i>Andrena</i>	Andrenidae	124	11,5
<i>Panurgus</i>	Andrenidae	112	10,4
<i>Apis</i>	Apidae	82	7,6
<i>Bombus</i>	Apidae	78	7,2
<i>Lasioglossum</i>	Halictidae	64	5,9
<i>Stelis</i>	Megachilidae	33	3,1
<i>Ceratina</i>	Apidae	19	1,8
<i>Eucera</i>	Apidae	19	1,8
<i>Osmia</i>	Megachilidae	16	1,5
<i>Nomada</i>	Apidae	14	1,3
<i>Melitta</i>	Melittidae	10	0,9
<i>Dasypoda</i>	Melittidae	6	0,6
<i>Xylocopa</i>	Apidae	5	0,5
<i>Heriades</i>	Megachilidae	5	0,5
<i>Megachile</i>	Megachilidae	3	0,3
<i>Epeolus</i>	Apidae	2	0,2
<i>Hoplitis</i>	Apidae	2	0,2
<i>Melecta</i>	Megachilidae	2	0,2
<i>Colletes</i>	Colletidae	1	0,1
<i>Sphecodes</i>	Halictidae	1	0,1

Abella alimentant-se i pol·linitzant a la vegada

Trampes de captura

i-dos gèneres i sis famílies a la Segarra per vint-i-un gèneres i sis famílies al Moianès.

Indubtablement, el fet de que el Moianès tingui un 83% del seu territori ocupat per masses forestals i terreny seminatural afavoreix l'existència de marges amb molta diversitat de flora deguda a la proximitat d'aquestes zones silvestres. Això contribueix a mantenir una elevada diversitat d'insectes per les abundants i variades fonts d'aliment i de refugi que hi ha per als pol·linitzadors. L'absència de cremes o d'aplicacions herbicides als marges, que els empobriren d'espècies vegetals, també contribueix a mantenir la diversitat d'insectes.

El gènere d'abelles *Halictus*, unes abelles silvestres petites, ha estat el més abundant entre les abelles. L'elevat nombre d'abelles silvestres capturades en comparació amb l'abella de mel, que és considerada la pol·linitzadora més important dels conreus, posa de manifest l'important paper que tenen actual-

ment aquestes abelles silvestres en la pol·linització de les nostres plantes. Un paper que sovint és menystingut en favor de l'abella de mel que, atenent als nostres resultats, sembla que no ha de tenir un pes específic tan important en el procés de la pol·linització pel seu menor nombre d'efectius. Caldria, però, veure l'eficàcia de les unes i les altres en la pol·linització.

En aquest treball hem volgut fer una primera aproximació al paper de les plantes dels nostres marges en el manteniment de les abelles silvestres i en l'abundància d'aquestes. Per a conèixer la importància real de cada espècie vegetal dels marges en la conservació d'aquestes poblacions seria necessari fer prospeccions més àmplies. Tot i això, amb aquests resultats i després de comparar-ho amb estudis similars fets en altres indrets, veiem que en el Moianès hi ha una elevada biodiversitat, tant de plantes com d'himenòpters pol·linitzadors que convé no deixar perdre.

Sant Joan

Quirze Solà

La flama del Canigó, a Moià (fot. Elisa Roca)

Oh gegant Canigó que els cors inflames,
quan despertes del somni de l'hivern
i sacseges la testa, quin avern
es deslliura en color, espurna i flames,

i a tes plantes rodola tot cercant,
amb pausada i esplèndida harmonia,
els indrets, l'hora màgica del dia
on esclata la festa del teu sant!

Romans, oh gran colós, extasiat
de veure el teu caliu: la identitat.

MISCEL·LÀNIA

Els ciclistes moianesos, a Sevilla

Jubilats amb bicicleta

Josep Fonts

La setmana del 22 al 28 de maig ens vàrem proposar fer una ruta amb bicicleta de carretera. El recorregut era d'Astorga a Sevilla per la via de la Plata.

Els ciclistes érem Raimon Mauri, Josep Mauri, Josep Alcoceba, Jordi Clapers, Josep Paulí i Josep Fonts, acompanyats per Josep Padrís i Teresa José, que amb una furgoneta ens feien l'assistència en la carretera i preparaven els esmorzars i els dinars, ja que al vespre teníem els hotels contractats per a sopar i dormir.

Ens passàvem vuit o deu hores as-

seguts en aquest petit sofà de la bicicleta per a fer cent quaranta quilòmetres diaris durant cinc dies.

A les set o dos quarts de vuit del matí començàvem a pedalar, quaranta quilòmetres fins a l'hora d'esmorzar; després, seixanta quilòmetres fins a dinar, i els quaranta restants després de dinar, els quals, amb una temperatura de 39 graus o més, no es posaven pas gaire bé.

Era un repte? No ho sé. El que sí que sé és que ens ho vam passar bé pedalant, xerrant, cantant, rient molt i mirant paisatges diferents. Una satisfacció, sens dubte, i al final, cava, música i molt bona avinença.

Un bon dia a recordar

Nascuts en 1947

En aquest 2017 celebrem els primers setanta anys de la nostra vida. Vàrem néixer amb LA TOSCA. El nostre naixement fou notícia en les seves pàgines. Per exemple: «A los padres, Ramón Serra y Concha Soler, nuestra felicitación por el nacimiento de una niña, bautizada con el nombre de Felisa.» (LA TOSCA, núm. 2).

Com férem en celebrar els cinquanta, seixanta i seixanta-cinc anys, ens hem tornat a trobar. Les dones, joves com sempre; els homes, notant el pas dels anys.

El diumenge 9 de juliol ens reunírem als escolapis per esmorzar coca amb xocolata. Els qui volgueren s'ajuntaren a la missa d'onze a l'escola. I a migdia, vàrem trobar-nos a dinar al Toll. Un bon dia a recordar. I fins d'aquí a quatre dies, quan celebrem els setanta-cinc!

Colla dels setantins moianesos

L'avinguda de la vila, cap a 1891

Pere Abancó

Baix relleu daurat i policromat (115 x 50 cm), obra de Pere Abancó. L'actual avinguda de la Vila, cap a l'any 1891, segons una fotografia del Centre Excursionista de Catalunya

BREUS

Josep Ruaix a «Signes dels temps»

El diumenge 25 de juny, el programa de TV3 «Signes dels temps» va emetre una entrevista al nostre company de redacció Josep Ruaix. Amb una durada de 31 minuts, la conversa tractà tant de la seva feina com a gramàtic i difusor de l'ensenyament del català —tasca iniciada durant l'estada en el Seminari de Vic— com de la vocació i la tasca sacerdotal de Ruaix. L'entrevista, enregistrada a la llibreria Claret, de Barcelona, es complementava amb imatges preses en les parròquies on exerceix —Sant Vicenç de Calders i Sant Pere de Viladecavalls—, així com en el mirador de la costa de la Creu, on hi ha reproduït un poema de Ruaix.

Carles Illa, premiat

El nostre col·laborador Carles Illa ha obtingut el primer premi en la categoria «Parc Natural i Portals de Montserrat», en el XII Concurs de Fotografia del Parc Natural de la Muntanya de Montserrat.

L'ABIC al puntCat

L'Agrupació de Botiguers i Comerciants de Moià i la Fundació puntCAT han signat un conveni amb l'objectiu que els seus membres puguin acollir-se al programa *comerçlocal.cat*, que té l'objectiu d'acostar les tecnologies de la informació (TIC) i fer visibles el comerç local a la xarxa (internet). Entre els dies 29 de juny i 10 de juliol, els membres de l'ABIC han rebut la visita d'un tècnic de puntCAT per tal de desenvolupar, si així ho volen, un web en català, deixant-lo dissenyat i operatiu durant la mateixa visita.

Caminada solidària

El diumenge 16 de juny a les vuit del matí tingué lloc la primera caminada solidària amb gossos a favor del Centre d'Acol·lida d'Animals Domèstics del Moianès (CAAD), amb la participació d'una setantena de caminaires amb els seus gos-

sos. La caminada acabà al CAAD amb un esmorzar i una visita a les instal·lacions. La iniciativa de l'acte fou dels alumnes de tercer d'ESO A de l'Institut Moianès, dins el projecte de promoció de la participació del jovent 3D, amb el suport de l'ajuntament i de les associacions de la Patrulla Canina i el Refugi d'Animals Abandonats del Moianès (RAAM). Aprofitant la iniciativa, l'ajuntament va inaugurar una campanya per la tinença responsable d'animals de companyia al municipi, impulsada des de la Regidoria de Civisme i Tercer Sector.

Castells a Moià

El dissabte 1 de juliol a la tarda, al parc municipal tingué lloc la Diada Castellera de Moià, amb l'actuació dels Picapolls de la Gavarresa, d'Artés, i amb participació de moianesos, els Margeners de Guissona i els Castellars de Santpedor. Inicià la diada i la primera ronda la colla dels Picapolls, seguida dels de Santpedor i els de Guissona. Tancaren les tres rondes els Picapolls fent un ventall de 4, els Margeners un pilar de 4 aixecat per sota, i Santpedor dos pilars de 4.

Concerts

Joventuts Musical de Moià organitza de nou aquest estiu el VI Cicle de Concerts «El Moianès sona». Enguany els concerts es fan al parc del Serrat, a Monistrol de Calders el 17 de juny, amb Linmos Quartet; el 8 de juliol a Cal Canuto de Castellterçol, amb el Duo Ditirambo, i el 29 de juliol a l'ermita de Sant Sadurní de Gallifa, amb el conjunt Mos Azimans. Com sempre s'acabarà el concert amb un tast gastronòmic de productes del Moianès, majoritàriament de producció ecològica.

Exposicions

Durant el cap de setmana del 17 i 18 de juliol, a la sala d'exposicions del Casal tingué lloc l'exposició dels treballs infantils del Taller d'Art FORMA fets durant el curs.

El cap de setmana següent, al voltant de Sant Joan, a la mateixa sala el pintor d'Esplugues de Llobregat Esteve Manubens presentà els seus quadres de nus i de festes folklòriques.

I des del dia 26 de juny fins al 9 de juliol la pintora moianesa Montserrat Soler va presentar els seus nous treballs sota el títol *Emocions de colors*; els guanyats de la venda eren per a l'ONG Somriures de Bombai.

El 8 de juliol quedà inaugurada al Museu de Moià l'exposició de quadres i escultures d'Evel·lí Adam Orriols, de Campdevànol, amb el títol *Natura i paisatge*. L'artista utilitza en les seves obres materials extrets de la natura. L'exposició es podrà veure fins a l'11 de setembre.

Teatre

El divendres 12 de maig, a la sala polivalent de l'Institut Moianès es presentà *Tot Shakespeare*, un recull de fragments de diverses obres de l'autor anglès a càrrec dels alumnes de l'extraescolar de Teatre, dins els actes de la Jornada Anual de l'Institut. En feren dues representacions, una al matí per als companys i l'altra al vespre per als pares i mares i oberta a tothom.

El 2 de juliol, a la sala polivalent Les Faixes, el grup de teatre de Collsuspina TrencaEscenaris estrenà *El mur*, creació pròpia sobre el drama dels refugiats i des-

plaçats per les guerres, dirigida per Xavier Vinuesa, de l'Associació Artística Desperta Espurnes. La recaptació es destinarà a les ONGs que treballen en els camps de refugiats.

La Balma del Gai a la UB

El 21 de juny es van defensar públicament a la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona dos treballs de final de Grau d'Arqueologia sobre estudis faunístics del jaciment epipaleolític de la Balma del Gai de Moià. El primer versà sobre *La cacera de carnívors a la balma del Gai: diversitat taxonòmica, estratègies cinegètiques i usos* i en fou l'autora Sara Monlléu Cruz; el segon, degut a Rubén Salazar Valle, portava per títol *Anàlisi i interpretació paleocultural de les restes d'au del jaciment de la Balma del Gai*.

Recordant el molí de la Vileta, de Castellcir

Dins el curs escolar 2016-17, l'Escola «La Popa» i, concretament, els alumnes de 5è i 6è han participat un any més en l'experiència de *Cinema en curs*. L'argument gira al voltant de les vivències personals i l'activitat del molí de la Vileta, descrites per diferents personatges vinculats al poble i al molí. Podeu trobar el documental, de dotze minuts de durada, a <http://www.cinemaencurs.org/es/node/3820>.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg
Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Visites diàries

PUBLICACIONS

Llibres

David Prat, Marina Berdalet (eds.).
La memòria dels estanyencs. La vida rural

Moià: Edicions Raima, 2017. 161 pp.

Recull d'entrevistes individuals (o en parella) a tretze estanyencs més dues xerrades en grup, amb l'objectiu de rememorar i documentar la vida a pagès a mitjan segle XX. El text es completa amb un interessant apartat gràfic, un dels fruits de la fototeca històrica promoguda des de l'Ajuntament de l'Estany.

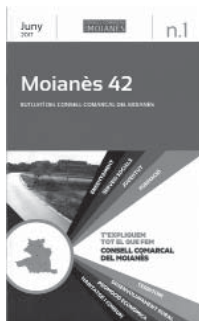

Pere Rubió Díaz, Maria Rubió Massegú, Josep Rubió Massegú.
Els Rubió de Manresa: els descendents dels escultors Rubió de Moià

Manresa: Zenobita, 2017. 108 pp.

Estudi històric i genealògic d'aquesta família manresana, els orígens de la qual es remunten a l'Occitània del segle XVI, des d'on emigraren a Catalunya. Dels fusters instal·lats a Moià en sorgí la famosa nissaga d'escultors, de la qual sorgeixen els Rubió manresans.

Revistes

Moianès 42: butlletí del Consell Comarcal del Moianès

Núm. 1 (juny 2017). 16 pp.

Primer número del butlletí del nou ens administratiu del Moianès, del qual no consta la periodicitat que tindrà. Destaca els projectes i les activitats que s'estan fent, així com les dades del pressupost d'aquest any. També inclou l'organigrama del Consell Comarcal.

—**L'Esplai**, núms. 240 (juny 2017) i 241 (juliol-agost 2017), amb 4 pàgines cada un sobre les activitats de l'Associació de Gent Gran de Moià.

—**Modilianum**, núm. 156 (1r semestre 2017), revista d'estudis del Moianès, amb 80 pàgines d'articles científics.

—**Cavall Fort**, núm. 1317 (primera quinzena juny 2017), amb l'article divulgatiu «El gall i la tortuga», de M. Àngels Petit.

—**Llengua Nacional**, núm. 99 (II trimestre 2017), que conté l'article «Ús del pretèrit en períodes temporals», de Carles Riera, i la ressenya de l'opuscle *Petita història de la Processó de Verges*, de Màriam Serrà i il·lustrada per Pilarín Bagués, ressenya signada per Josep Ruaix.

Diaris

Regió7

25-5-2017

«L'ex-alcalde de Moià torna al banc dels acusats, ara per afavorir un empresari. Montràs, condemnat per delictes ambientals, serà jutjat el mes que ve per un conveni urbanístic que feia perdre 1,1 milions a un ajuntament arruïnat».

7-6-2017

«El Museu de Moià organitza la mostra "El tabac al descobert"». El Circuit Verd de Moià va acollir 60 corredors en un trial força difícil. Borrellas, Muñoz, Perera i Masó van ser els vencedors en les quatre categories».

16-6-2017

«Art al Jardí fa dialogar a Pineda tres artistes d'estils i trajectòries diferents. el veterà Joaquim Falcó, l'emergent Aida Mauri [de Moià] i la novella Sera Villarta exposen a Pineda de Bages».

1-7-2017

«Detingut un lladre que es va fer un tall al braç

en trencar una finestra a Moià». «El Moianès és entre les deu comarques catalanes amb una mitjana d'IBI més car».

4-7-2017

«El judici contra Montràs per prevaricació enfronta l'ex-alcalde de Moià amb Guiteras. L'ex-batlle declara que uns convenis irregulars del 2001 i el 2005 beneficiaven l'ajuntament, però l'actual alcalde el contradia».

EL PUNT AVUI+

3-7-2017

«Nens i gossos, junts de colònies a Castellcir. El municipi estrena una activitat perquè els infants facin caiaç amb les mascotes».

9-7-2017

«"Comencem a veure els fruits del Moianès", entrevista a Anna Guixà, alcaldessa de Sant Quirze Safaja (CiU)».

10-6-2017

«Si no hi ha pilot no hi ha moto guanyadora», entrevista al moianès Ramon Forcada, cap d'equip de Maverich Viñales (Movistar Yamaha), dins el suplement «L'Esportiu».

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Valentina A. Gonzales Cossiu, filla de Fernando i de Gabriela, dia 20 de maig.

Lia Roca Casals, filla de Mònica i de Ferran, dia 5 de juny.

Bernat Arimany Pladevall, fill de Ricard i de Marta, dia 10 de juny.

Carmen Ramírez Chamizo, de vuitanta-un anys, dia 22 de juny.

Defuncions

Maria Clopés Rodé, de noranta-quatre anys, dia 6 de juny.

Antoni Marcet Claveri, de noranta-dos anys, dia 8 de juny.

Ton Casas Tort, de vuitanta-set anys, dia 12 de juny, a l'Estany.

Montserrat Benito Garriga, de setanta-un anys, dia 17 de juny.

Valentí Padrissa Gros, de vuitanta anys, dia 17 de juny.

Inés Almela Ferrer, de noranta-cinc anys, dia 27 de juny.

Sebastià Petitbò Picañol, de vuitanta-cinc anys, dia 8 de juliol.

Maria Àngels Molist Serrat, de seixanta-set anys, dia 8 de juliol.

ACADÈMIA D'IDIOMES

L'acadèmia del Moianès amb més de 15 anys d'experiència

 Anglès, francès, alemany i italià

 Idiomes a partir dels 3 anys

 Exàmens oficials

 Traduccions

 Idiomes per a empreses

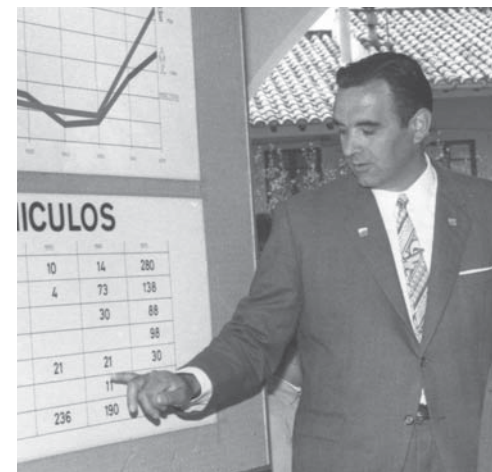

T. 93 820 83 66 // info@levelidiomes.com
Carrer del Forn 15-17 // 08180 **Moià** (Barcelona)
www.levelidiomes.com

NECROLÒGIQUES

Sebastià Petitbò Picañol (1931-2017)

Jaume Clarà

L'alcalde Sebastià Petitbò, en una fira-mercat

El dissabte 8 de juliol moria Sebastià Petitbò Picañol, a vuitanta-cinc anys d'edat. Qui va ser alcalde de Moià entre 1969 i 1976 havia nascut al mas de la Franquesa —d'on prendria el renom personal i familiar amb el qual era conegut— el 17 de setembre de 1931. Després de passar pels Escolapis, a onze anys va anar intern al col·legi de La Salle de Manlleu, tal com recordava ell mateix en *Temps per a recordar*, el llibre memorialístic publicat, en edició familiar, l'any 2013. Durant la seva estada a Manlleu, la família es va traslladar de la Franquesa a la casa, de nova construcció, del carrer de Santa Magdalena de Moià.

En acabar els estudis de comerç l'any 1945, es va posar a treballar amb el seu pare de tractant de bestiar, feina a la qual dedicaria bona part de la seva vida professional, establint relacions sobretot amb els mercats càntabre i asturià. A Moià també tindria, juntament amb el seu germà Josep, la granja Petitbò, pri-

mer al costat de casa seva i després al Sot d'Aluies, zona on també promogué una urbanització.

Involucrat en la vida associativa moianesa, Petitbò s'incorporà a l'equip directiu del C.E. Moià el març del 1967, com a vice-president de la junta encapçalada per Càndid Gudayol. Encara no un any després, Gudayol hagué de dimitir per motius de salut i Petitbò el substituï. Però ho fou per poc temps, ja que l'any 1969 es convertia en alcalde de Moià.

A l'ajuntament hi havia entrat el febrer de 1967 pel terç familiar, ocupant la regidoria de Governació, a proposta de l'aleshores alcalde, Miquel Vilarrúbia. En morir aquest, el 30 de gener de 1969, i després d'uns mesos d'interinitat amb Manel Vives al capdavant del consistori, Sebastià Petitbò assumia l'alcaldia el 7 de juny de 1969 i hi romandria fins al 31 de gener de 1976. El seu mandat, ja en els darrers anys de la dictadura, representà una certa adaptació als nous temps, exemplificat en l'intent d'obertura de relacions amb el món associatiu, o amb el major dinamisme i rejueniment que donà a l'alcaldia respecte a l'etapa anterior. Entre les actuacions del seu mandat hi hagué la inauguració de l'institut de batxillerat (aleshores Colegio Libre Mixto Adoptado), la construcció de les piscines municipals i l'obertura del carrer de Jacint Vilardell, o la portada de l'aigua de Casa les Vinyes. L'any 1975, atorgà la presidència de la Festa de l'Arbre Fruiter per primera vegada a una dona, la soprano Victòria dels Àngels, amb qui a partir d'aleshores l'uniria una bona amistat.

El gener de 1976, dos mesos després de la mort de Franco, Petitbò s'acollí a la possibilitat que es donà als alcaldes de deixar el seu càrrec i dimití; fou substituït pel seu tinent d'alcalde, Francesc Romeu. En les segones eleccions municipals democràtiques (1983) intentà recuperar l'alcaldia amb una formació independent de caràcter conservador, però amb el 46%

dels vots es veié superat per la Convergència de Josep Montràs, que llavors iniciaria el seu llarg mandat. Durant el govern d'unitat d'aquella legislatura 1983-1987, Petitbò es féu càrrec de la regidoria de Sanitat. En els comicis del 1987, els resultats foren pitjors (18,35%) i passà a l'oposició. I quatre anys després (1991), en el tercer i darrer intent obtingué el 19,97% i s'integrà en l'equip de govern de Montràs com a regidor de Turisme, càrrec des del qual va inaugurar l'Oficina de Turisme del Moianès, va intervenir en la compra de la finca del Molí Nou i impulsà la Fira-Mercat. L'any 1995 deixava definitivament el consistori.

A part de l'actuació des de la casa de la vila, Petitbò també va participar en la vida pública moianesa des d'altres fronts. Va ser un dels principals impulsors, l'any 1983, de la recuperació de la festa dels

Tres Tombs, dels quals fou el primer banderer i president fins l'any 2002. També va ser president de la Cambra Agrària Local des de 1996 fins al 2004.

Membre de la junta de l'Agrupació Cultural La Tosca entre 1985 i 1997, impulsà, juntament amb Carles Riera, la secció «La veu dels joves» (1986-1988). També hi publicà la secció d'anècdotes de caràcter històric «Ho sabíeu?» (1993-1997) i les de política municipal «Us parla el grup d'oposició de l'ajuntament» (1988-1991) i «Des de l'ajuntament» (1991-1992), a més d'altres articles esparsos.

Ha estat casat durant seixanta-dos anys amb Conxita Antúnez, de Cal Maties, amb qui ha tingut cinc filles, deu néts i dos besnéts.

El funeral se celebrà el dilluns dia 10 de juliol, a l'església parroquial de Moià, amb gran assistència de persones.

com un enorme i engrescador pati per a jugar.

Escric aquestes paraules el dia en què he sabut que l'Akela dels escoltes de Castellterçol de fa cinquanta cinc anys, la meva Akela, la Maria Galí Canet, va morir fa uns quants mesos. I l'atzar ha volgut que sigui en el darrer dia del taller de *mindfulness* de la Universitat d'Estiu del Moianès. I en el moment en què estava explicant a unes companyes del taller que fa molt de temps havia viscut una sensació com la que em produïen les paraules de l'Anna Pujol, la monitora del taller. I que tenia la percepció que era com si la meva Akela, amb altres paraules i altres gestos, hagués tornat.

Ens acabava de parlar de compadir, de compartir el patiment dels altres, i això m'evocava el senyal de salutació dels llobatons, el «tant com puc», aixecant la mà dreta amb els dits índex i mitjà estesos en forma de V, com les orelles del llop, i el

dit gros protegint els altres dos, damunt d'ells, per significar que el fort ajuda el dèbil.

És ben cert que en la recerca del benestar (evito la paraula felicitat, malmesa per anuncis i prohoms) tots els camins acaben trobant-se. Els anem canviant els noms perquè amb l'ús els fem malbé. I també ho és que, es digui Maria o es digui Anna, sempre farà falta una veu que ens ajudi a desempallegar-nos de la faramalla que ens impedeix veure i que ens vegin com som.

Conservo molts bons records de la Maria Galí, mestra poetessa que ens va saber transmetre la seva sensibilitat per a interpretar la natura i davant la qual vàrem fer la promesa pública d'anar pel món nets, somrients, amb ulls i orelles ben oberts i pensar primer en els altres. Per això preniem el compromís de fer cada dia una BO, una Bona Obra voluntària, a la qual no estiguéssim obligats. I ara que ella s'ha fos amb el cosmos que tant estimava, li puc dir que pot estar orgullosa de mi. He intentat mantenir sem-

pre la promesa i encara, tant com puc, faig una BO.

Acabo aquesta col·laboració amb la lletra de la cançó que de nit, estirats a terra mirant les estrelles, ens feia somiar mentre cantàvem en anglès, sense saber-ho.

«Perduts en la immensa mar blava, / les mans al timó de la nau, / perduts en la immensa mar blava, / sols penso a tornar al teu costat. / *Bring back, bring back, / oh bring back my bonnie to me, to me; / bring back, bring back, / oh bring back my bonnie to me. / De nit estirat jo somnio / els dies joiosos passats, / de nit estirat jo somnio / que no trigaran a tornar. / Bring back, bring back, / oh bring back my bonnie to me, to me...*»

De la feblesa de la senectut brolla la font de la nostàlgia que fa un forat en el temps per a anar a recuperar la llum del cel protector de la infància. I de vegades els ulls de l'infant de l'altra banda transmeten als ulls d'ara el seu embadaliment per la imatge que, amb serena majestat, s'asseu a la roca d'autenticitat que envolta la bandada.

Akela

Pere Criach

Encara recordo la seva estampa, asseguda dalt de la roca del consell. Si la memòria no falla, amb camisa grisa, faldilla de vellut blau fosc, xiruques i el fulard verd i groc al coll. Al crit de «llooo-ooops» tots els cadells de l'estol havíem acudit amatents a escoltar les seves paraules. Amb una dicció profunda i clara ens convidava a escoltar la veu del rierol que teníem al costat. A rebre les carícies de la brisa del capvespre i percebre com es deixava pentinar per les agulles dels pins. A sentir-nos encara més petits en contemplar la immensitat del cel que teníem per teulada i admirar-nos de la magnificència i bellesa de l'obra del creador. I nosaltres, els llobatons, ens deixàvem portar per les seves paraules que donaven un sentit més profund a una natura que fins aleshores només vèiem

En la mort de Maria Clopés

Enric Pascual Clopés

Maria Clopés Rodé

Aquest mes de juny ens ha deixat la Maria Clopés Rodé, a l'edat de noranta-quatre anys. Havia nascut a Vilanova de Sau (Osona), poble on va residir fins que els seus pares van decidir venir a viure a la masia de Vilagonella. Va viure allà fins que es va casar amb el nostre pare, Joan Pascual Gay. Ha tingut una llarga vida, que li ha servit per a estimar i fer-se estimar. Tots els familiars, néts, besnéts i amics la trobarem a faltar. També vull donar les més sinceres gràcies per l'exquisit tracte rebut per part de la direcció, metges, infermeres, cuidadores i personal de neteja de l'Hospital-Residència de la Vila de Moià. També a tots/es els amics i companys que durant aquests anys han estat amb ella.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

MAIG 2017

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	18,2	8,1	13,2	4	2	4	SW	3,0	
De l'11 al 20	20,7	10,6	15,6	4	1	5	SW	21,8	
Del 21 al 31	24,6	12,9	18,8	9	0	2	SW	1,4	26,2

JUNY 2017

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	23,6	13,1	18,4	3	0	7	SW	23,2	
De l'11 al 20	30,8	18,7	24,7	10	0	0	SW	0,0	
Del 21 al 30	27,1	16,8	21,9	1	4	5	W	18,2	41,4

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoià.cat. També es pot seguir al Twitter: [@MeteoMoià](https://twitter.com/MeteoMoià), i al Facebook: [Meteo.Moià](https://www.facebook.com/Meteo.Moià).

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **24 d'agost**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sopa de lletres: Cal BANDÓ, Cal CAPETA, Cal CASELLONS, Cal DRITS, Ca l'ESCLOPER, Cal FANTASIA, Cal GANSO, Cal GERMANASSES, Can PATIRÀS, Cal REI, Cal SACAIRE, Cal SANTA.

